

P/22782179

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI INSPEKTORAT
10000 ZAGREB – Šubićeva 29

KLASA: 011-02/24-02/2
URBROJ: 443-01-05-24-23
Zagreb, 15. veljače 2024. godine

GODIŠNJE IZVJEŠĆE O PROVEDBI PROVEDBENOG PROGRAMA ZA 2023. GODINU

Naziv nositelja izrade: Državni inspektorat

Zagreb, veljača 2024.

Sadržaj:

Uvod.....	3
1. PREGLED STANJA.....	4
2. IZVJEŠĆE O NAPRETKU U PROVEDBI MJERA	12
2.1. ANALIZA STATUSA PROVEDBE MJERA.....	12
2.2. PODACI O UTROŠENIM PRORAČUNSKIM SREDSTVIMA	13
2.3. OSTVARENI NAPREDAK U PROVEDBI MJERA	14
3. DOPRINOS OSTVARENJU CILJEVA JAVNIH POLITIKA.....	42
4. Prilog.....	52

Uvod

Zakonom o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 123/2017, 151/2022) i Uredbom o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokale i područne (regionalne) samouprave („Narodne novine“, broj 37/2023) propisana je obveza izrade i donošenja provedbenih programa za tijela državne uprave.

Odredbom članka 21. stavkom 4. cit. Zakona propisana je obveza godišnjeg izvješćivanja o provedbi provedbenog programa tijela državne uprave putem unutarnje ustrojstvene jedinice koja u tijelu državne uprave obavlja i koordinira poslove strateškog planiranja propisanih cit. Zakonom.

Pravilnikom o rokovima i postupcima praćenja i izvješćivanja o provedbi akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave („Narodne novine“, broj 44/2023), odredbom članka 12. propisana je definicija izvješća o provedbi provedbenog programa tijela državne uprave koje je izvješće o napretku u provedbi mjera, ključnih točaka ostvarenja te ostvarivanju pokazatelja rezultata iz kratkoročnih akata strateškog planiranja koje tijela državne uprave podnose Koordinacijskom tijelu jednom godišnje.

Odredbom članka 12. stavkom 2. cit. Pravilnika propisan je obvezan sadržaj izvješća o provedbi provedbenih programa tijela državne uprave, a Uputom za izradu godišnjeg izvješća o provedbi provedbenog programa tijela državne uprave, iz prosinca 2023. godine, Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije osiguralo je ujednačenost pristupa izrade i pravilne primjene odredbi ovog zakonodavno propisanog okvira sustava strateškog planiranja i upravljanja razvojem na temelju koje je i Državni inspektorat izradio svoje Godišnje izvješće o provedbi Provedbenog programa Državnog inspektorata za razdoblje 2021.-2024. u 2023. godini (dalje u tekstu: Godišnje izvješće).

Ovo Godišnje izvješće izrađeno je temeljem izmijenjenog i dopunjenog Provedbenog programa Državnog inspektorata za razdoblje 2021.-2024., KLASA: 011-02/22-02/3, URBROJ: 443-01-05-22-23, od 28. studenog 2022. godine (dalje u tekstu: Provedbeni program) te će se sukladno odredbi članka 8. stavka 1. Pravilnika o rokovima i postupcima praćenja i izvješćivanja o provedbi akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokale i područne (regionalne) samouprave dostaviti Koordinacijskom tijelu.

1. PREGLED STANJA

Dana 29. lipnja 2023. godine stupio je na snagu Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Državnom inspektoratu („Narodne novine“ broj 67/2023). Navedenim Zakonom su stupile na snagu i izmjene koje se odnose na djelokrug rada inspekcija Državnog inspektorata, promjenu prethodno propisanih uvjeta za obavljanje inspeksijskih poslova, ovlasti inspektora u provedbi izvidnih radnji i pri obavljanju inspeksijskog nadzora te na posebne odredbe o provedbi inspeksijskog nadzora određenih inspekcija.

Donošenjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Državnom inspektoratu stvorene su pravne pretpostavke za obavljanje poslova Državnog inspektorata određenih posebnim propisima donesenim nakon donošenja i stupanja na snagu Zakona o Državnom inspektoratu („Narodne novine“ broj 115/2018).

Tako su zbog usklađivanja sa zakonodavnim okvirom za polaganje državnog ispita, odnosno s odredbama Pravilnika o polaganju državnog ispita („Narodne novine“, br. 70/20., 29/21. i 39/22.), koji od 1. studenog 2022. sadržajno ne propisuje posebni dio državnog ispita, u okviru odredbi cit. Zakona o izmjenama i dopunama Državnog inspektorata koje propisuju uvjete za obavljanje poslova određenih inspekcija, uz uvjet polaganja državnog ispita propisani i uvjeti za polaganje stručnog ispita za inspektora. Temeljem članka 31. stavka 9. izrađen je i donesen podzakonski akt, Pravilnik o polaganju stručnog ispita za inspektora Državnog inspektorata („Narodne novine“, broj 138/2023) te je njegovim stupanjem na snagu od 28. studenog 2023. godine omogućena operativna provedba i zakonodavna primjena propisanih uvjeta za inspeksijska radna mjesta u Državnom inspektoratu.

Pravilnikom o polaganju stručnog ispita za inspektora Državnog inspektorata propisan je način, postupak i Program polaganja i ocjenjivanja stručnog ispita za tržišnog inspektora, sanitarnog inspektora, veterinarskog inspektora, poljoprivrednog inspektora, lovnog inspektora, šumarskog inspektora, fitosanitarnog inspektora, turističkog inspektora, rudarskog inspektora, inspektora opreme pod tlakom, elektroenergetskog inspektora, inspektora rada, građevinskog inspektora, inspektora zaštite okoliša, inspektora zaštite prirode i vodopravnog inspektora.

Navedenim Pravilnikom propisan je i sastav i način rada Ispitnog povjerenstva za polaganje stručnog ispita te druga pitanja u vezi s polaganjem stručnog ispita, kao i sadržaj, način vođenja i obrazac očevidnika o polaganju stručnog ispita, obrazac zapisnika i obrazac i način izdavanja uvjerenja o položenom stručnom ispitu.

Ujedno, stupanjem na snagu cit. Zakona, odnosno na temelju članka 70. stavka 4. i članka 119. stavka 6. Zakona o Državnom inspektoratu („Narodne novine“, broj 115/18, 117/21 i 67/23) izrađen je i donesen Naputak o načinu pečaćenja kada se rješenje inspektora Državnog inspektorata izvršava pečaćenjem i o načinu zatvaranja i označivanja zatvorenog gradilišta („Narodne novine“, broj 109/2023), koji je stupio na snagu 30. rujna 2023. godine. Navedenim naputkom se propisuje način pečaćenja kada se rješenje inspektora Državnog inspektorata izvršava pečaćenjem na temelju rješenja koje je postalo izvršno te se određuje način zatvaranja gradilišta i označivanja zatvorenog gradilišta, odnosno dijela gradilišta od strane građevinskog inspektora u provedbi inspeksijskog nadzora.

Na temelju članka 103. stavka 4. cit. Zakona donesen je Naputak o načinu rada građevinske inspekcije („Narodne novine“, broj 109/2023) koji je stupio na snagu 30. rujna 2023. godine. Inspeksijski nadzor prema ovom Naputku provodi građevinski inspektor u smislu Zakona tijekom građenja građevina, uporabe građevina i održavanja građevina, provedbe stručnog nadzora građenja za koje je potreban akt za građenje, kao i građevina odnosno izvođenje radova koji se grade odnosno izvode bez građevinske dozvole, poduzimanje mjera u slučajevima nezakonitog građenja, uključujući i poslove izvršenja inspeksijskih rješenja putem treće osobe.

Ujedno, stupanjem na snagu cit. Zakona uređene su i novčane kazne u eurima, na način da su prethodno propisane novčane kazne u kunama preračunate u skladu s člankom 69. stavkom 3. Zakona o uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj („Narodne novine“, broj 57/22). Sukladno članku 21. stavku 3. Zakona o strateškom planiranju i upravljanju razvojem Republike Hrvatske, kojim je propisano da se provedbeni programi tijela državne uprave mogu prema potrebi revidirati na godišnjoj razini i sukladno smjernicama iz Uredbe o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosno članku 13. cit. Uredbe, tijekom 2023. godine revidiran je akt kratkoročnog strateškog planiranja Državnog inspektorata te su napravljene izmijene shodno izmjenama u primarno fiskalnom i zakonodavnom okruženju, odnosno u cilju prilagođavanja izmijenjenim okolnostima u provedbi mjera iz provedbenog programa te je u prosincu 2023. godine donesen Provedbeni program Državnog inspektorata za razdoblje 2021.-2023., KLASA: 011-02/23-02/15, URBROJ: 443-01-05-23-23 (<https://dirh.gov.hr/pristup-informacijama/planovi-i-izvjesca/planovi-i-izvjesca-284/284>).

Stupanjem na snagu Zakona o uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj („Narodne novine“, broj 57/2022) kojim je od 5. rujna 2022. godine do 31. prosinca 2023. godine za poslovne subjekte zakonodavno uvedena obveza dvojnog iskazivanja cijena roba i usluga, tržišna inspekcija, turistička inspekcija i inspekcija rada su u okviru svojih mjera provodile aktivnosti inspeksijskih nadzora zaštite potrošača, turista i radnika zbog osiguranja pravilnog informiranja o cijenama proizvoda, usluga i/ili rada u kunama i eurima.

Sukladno Zaključku o provedbi načela zabrane neopravdanog povećanja cijena („Narodne novine“, broj 3/2023) kojeg je Vlada Republike Hrvatske donijela 5. siječnja 2023. godine na 183. sjednici, tržišni i turistički inspektori su u 2023. godini provodili i inspeksijske nadzore utvrđivanja visine maloprodajnih cijena kod poslovnih subjekata u trgovini na malo, uslužnim djelatnostima i ugostiteljskim djelatnostima te su poduzimane zakonodavno propisane mjere kod onih poslovnih subjekata kod kojih su cijene bile više od onih koje su vrijedile na dan 31. prosinca 2022. godine.

Ujedno, s obzirom da je provedba mjere tržišne inspekcije povezana prvenstveno s provedbom novog zakonodavstva Europske unije koje je usmjereno na nesmetano funkcioniranje unutarnjeg tržišta, najveći izazovi tržišne inspekcije odnosili su se na provedbu propisa Unije kojima se štite interesi potrošača i to stupanjem na snagu Zakona o zaštiti potrošača („Narodne novine“, br. 19/22.).

Zbog sve većeg porasta povreda u digitalnom okruženju, kao velik izazov nametnula se potreba razvoja bolje organizacije aktivnosti tržišne inspekcije u području provedbe nadzora nad propisanim odredbama o internet trgovini vezanih za sklapanja ugovora na daljinu.

Također, potreba za osiguravanjem slobodnog kretanja proizvoda na tržištu Europske unije usmjerena je na izazove vezane uz jačanje nadzora tržišta nad proizvodima koji podliježu zakonodavstvu Unije o usklađivanju, a čija provedba je uređena kroz okvir Uredbe (EU) 2019/1020 o nadzoru tržišta i sukladnosti proizvoda i o izmjeni Direktive 2004/42/EZ i Uredbi (EZ) BR. 765/2008 i (EU) br. 305/2011 (SL L 169, 25.6.2019.). Sve veća aktivnost potrošača u digitalnom okruženju kroz korištenje naprednijih sredstava IT komunikacije, odnosno korištenja usluga internet trgovine, ukazuje na potrebu kontinuirane provedbe inspekcijskih nadzora, kroz jačanje ljudskih resursa i uspostavu odgovarajućih nadzornih mehanizama koji će doprinijeti i osigurati dosljednu provedbu propisa u svrhu zaštite potrošača i sigurnosti proizvoda.

Značajne aktivnosti sanitarne inspekcije bile su usmjerene na nadzor turističkih objekata u cilju kontrole higijene i sigurnosti hrane, zaštite od buke i zaštite pučanstva od zaraznih bolesti te provedbu monitoringa zdravstvene ispravnosti hrane, vode za ljudsku potrošnju i predmeta opće uporabe. Stupanjem na snagu Zakona o hrani („Narodne novine“, broj 18/23) pojačane su obveze subjekta u poslovanju s hranom vezano za uspostavu sljedivosti hrane životinjskog porijekla, kako bi se spriječilo stavljanje na tržište takve hrane iz ne odobrenih ili ne registriranih objekata. U vezi navedenog, sanitarna inspekcija je provela ciljane koordinirane akcijske nadzore s veterinarskom inspekcijom u kojima su u 53 % slučajeva utvrđene nesukladnosti u odnosu na novo propisane zakonodavne obveze pravnih i fizičkih osoba.

Donošenjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Državnom inspektoratu u dijelu postupanja sanitarne inspekcije (članak 4. cit. Zakona) smanjio se opseg poslova sanitarne inspekcije vezanih za sudjelovanje u postupcima gradnje, čime je osigurana bolja prisutnost sanitarnih inspektora u provedbi redovno planiranih inspekcijskih nadzora temeljenih na procjeni rizika, te je pojačan nadzor stavljanja na tržište, reklamiranja i oglašavanja predmeta opće uporabe i hrane putem interneta i društvenih mreža.

Ujedno, stupanjem na snagu cit. Zakona, člankom 4., poslovi inspekcije gospodarenja otrovnim kemikalijama preuzeti su u djelokrug rada sanitarne inspekcije.

Zbog požara nezapamćenih razmjera na odlagalištu plastičnog otpada jednog poslovnog subjekta u Osijeku, u cilju utvrđivanja onečišćenja teškim metalima, policikličkim aromatskim ugljikovodicima, dioksinima i dioksinima sličnih PCB-a, sanitarna inspekcija, poljoprivredna inspekcija i veterinarska inspekcija su od listopada 2023. godine operativno provodile uzorkovanja bilja, hrane i hrane za životinje na području koje se nalazi nedaleko od požarišta.

Od lipnja 2023. godine kada je Hrvatski veterinarski institut potvrdio afričku svinjsku kugu u uzorcima krvi bolesnih svinja i u uzorcima organa uginulih svinja uzetih s objekata iz područja Posavskih Podgajaca u Vukovarsko-srijemskoj županiji, veterinarska inspekcija je u provedbi Programa nadziranja afričke svinjske kuge, Ministarstva poljoprivrede, iz srpnja 2023., intenzivirala provedbu inspekcijskih nadzora vezanih za zdravlje životinja i sigurnosti hrane na navedenom prostornom području te odredila zone ograničenja, prikupljanja epidemioloških informacija, utvrđivanja kontaktnih objekata i mogućeg širenja bolesti na druge lokacije.

Naime, učinkovitom i kontinuiranom provedbom službenih kontrola u području zdravlja životinja i sigurnosti hrane, veterinarski inspektori osiguravaju propisani zdravstveni status

životinja i njihov siguran promet te provedbu biosigurnosnih mjera, dok se provedbom službenih kontrola hrane direktno doprinosi sigurnosti zaštite zdravlja potrošača u Republici Hrvatskoj. Shodno navedenom, za postizanje efektivnog, kontinuiranog i održivog sustava sigurnosti hrane, zaštite zdravlja ljudi, zdravlja i dobrobiti životinja provodile su se organizacijske aktivnosti koje su dovele do učinkovitog upravljanja postojećim ljudskim resursima u vidu osiguravanja optimalnog broja veterinarskih inspektora na cijelom teritoriju Republike Hrvatske.

Problem pomora pčela koji je aktualan u pojedinim dijelovima Republike Hrvatske obilježio je i rad poljoprivredne inspekcije u 2023. godini. Tijekom izvještajnog razdoblja prijavljen je pomor pčela u Međimurskoj, Varaždinskoj, Bjelovarsko-bilogorskoj, Sisačko-moslavačkoj i Zagrebačkoj županiji u kojima je većina pretraga polučila pozitivan rezultat na Varoozu (nametničku bolest kod pčela koja ne uzrokuje nagli i veliki pomor pčela) i prisutnost zarazne bolesti Američka gnjiloća. Samo je u na području Bjelovarsko-bilogorske županije u četiri (4) od sedam (7) prijavljenih slučajeva (pčelinjaka) potvrđena prisutnost pesticida u uginulim pčelama (odnosno prisutnost aktivnih tvari: Piraklostrobin, Tebukonazol, Fipronil, Bifentrin).

Nadalje, proizvodnu sezonu mandarina 2023. godine obilježilo je utvrđivanje korištenja zabranjene aktivne tvari klorpirifosa kod nekolicine proizvođača mandarina. Na temelju ciljane akcije poljoprivredne inspekcije utvrđeno je da je od ukupno 38 uzetih uzoraka mandarina u tri (3) uzorka dokazana prisutnost zabranjene aktivne tvari pa su poduzete zakonodavno propisane mjere, uključujući i zabranu stavljanja na tržište takvih mandarina kod proizvođača.

Rad fitosanitarnih inspektora radi same prirode proizvodnje i prometa nadziranog bilja obilježen je sezonskim kretanjima u vegetacijskoj sezoni te je tijekom izvještajne godine primjetno izrazito sezonsko povećanje broja pojedinih kontrola nadziranog bilja, uključujući kontrole na graničnim kontrolnim postajama i u unutrašnjosti teritorija, što je svakako predstavljalo organizacijske izazove za fitosanitarnu inspekciju. Naime, česte izmjene pravnog okvira, posebice europskog, ali i promjene u globalnom kretanju roba uglavnom se kreću u smjeru kontinuiranog proširenja obuhvata nadzora i kontrola fitosanitarne inspekcije.

Izvještajnu godinu obilježila je i povećana pojavnost štetnih organizama bilja, biljnih proizvoda i drugih predmeta u odnosu na prethodna razdoblja, što je utjecalo na broj i obuhvat nadzora fitosanitarnih inspektora nad pojedinim štetnim organizmima na teritoriju Republike Hrvatske, posebice mediteranske voćne muhe, narančina trnovitog štitastog moljca i dr.

Nadalje, izvještajno razdoblje obilježila je i provedba mjere eradikacije i suzbijanja širenja azijske strizibube na širem z Zadarskom području, suzbijanje krumpirovih nematoda, *Phytophthora*, sredozemne voćne muhe i drugih štetnih organizama te je fitosanitarna inspekcija uz pojačan angažman i angažman samih specijaliziranih subjekata, primjenom instituta biljne karantene, uspješno postizala cilj sprečavanja širenja štetnih organizama uz smanjenje količine uništenog biljnog reproduktivnog materijala.

U cilju osiguravanja provjerenog i zdravog sadnog materijala bilja, fitosanitarna inspekcija je tijekom 2023. godine prvi puta provodila i nacionalno financiran Program posebnog nadzora za 2023. godinu pod nazivom „Štetni organizmi u rasadnicima“.

Izmjenama Provedbene Uredbe Komisije (EU) 2019/1715 iz 2021. godine propisano je da se sustav iRASFF upotrebljava i za razmjenu obavijesti o neusklađenim pošiljkama bilja, biljnih proizvoda i drugih predmeta kojima se trguje u Uniji, a koje mogu predstavljati rizik za zdravlje bilja. Obzirom na to da je trebalo dodatno razviti sustave iRASFF i TRACES u pogledu obavijesti o zadržavanju bilja, datum početka obavezne primjene izmjena poglavlja 3. odjeljka 3. cit. Provedbene Uredbe odgođen je do 2. svibnja 2023. godine. S navedenim datumom postalo je obavezno korištenje iRASFF sustava u biljnom zdravstvu te je fitosanitarna inspekcija tijekom izvještajnog razdoblja postupala temeljem iRASFF obavijesti (ciljani nadzor drvenog materijala za pakiranje na tržištu s naglaskom na onom proizvedenom u Španjolskoj, provjera dojave o nedostatku biljnih putovnica na sadnicama jabuka). Provedenim inspekcijskim nadzorima na hrvatskom tržištu nisu utvrđene prijavljene nepravilnosti.

Najvažniji dio aktivnosti šumarskih inspektora odnosio se na inspekcijske poslove koje provode na temelju odredbi Zakona o šumama („Narodne novine“, br. 68/18, 115/18, 98/19, 32/20, 145/20 i 101/23), Zakona o šumskom reprodukcijском materijalu („Narodne novine“, broj 75/09, 61/11, 56/13, 14/14, 32/19 i 98/19) i Zakona o biljnom zdravstvu („Narodne novine“, broj 127/19 i 83/22). Naime, dana 2. rujna 2023. godine stupila je na snagu Uredba o dopuni Zakona o šumama („Narodne novine“, broj 101/2023) kojom je omogućeno ministru tijela državne uprave, koje je nadležno za obavljanje upravnih i drugih poslova iz područja šumarstva, da u slučaju pojave prirodne nepogode može donijeti naredbu kojom se zabranjuje provođenje pojedinih radova gospodarenja šumama određenih šumskogospodarskim planovima, u skladu s načelima održivog gospodarenja šumama.

Najvažnije aktivnosti lovne inspekcije odnosio se na inspekcijske poslove koji se odnose na provedbu Naredbe o smanjenju brojnog stanja pojedine vrste divljači („Narodne novine“, broj 115/18, 98/20, 18/22 i 78/23), radi sprječavanja ulaska i širenja te ranog otkrivanja unosa virusa afričke svinjske kuge (ASK) u Republiku Hrvatsku.

Zbog nastalih gospodarskih promjena u EU koje utječu i na ugostiteljsku djelatnost i pružanje usluga u turizmu, turistička inspekcija je u 2023. godini kontinuirano, u predsezoni i sezoni, kao i tijekom cijele godine, prioritarno obavljala inspekcijske nadzore nad pravnim i fizičkim osobama koje neregistrirano obavljaju ugostiteljsku djelatnost, pružaju ugostiteljske usluge i usluge u turizmu, kao i inspekcijske nadzore nad ugostiteljskim objektima, pružateljima ugostiteljskih usluga i usluga u turizmu na čije poslovanje su podnesene prijave.

S obzirom da su u 2023. godini i dalje bile razvidne povećane aktivnosti u sektoru građevinarstva, bilo je ključno organizacijski ostvariti prisutnost rudarske inspekcije na područjima istraživanja i eksploatacije mineralnih sirovina poradi sprječavanja nelegalne eksploatacije mineralnih sirovina, otuđenja prirodnih resursa bespravnom raspolaganjem s mineralnim sirovinama i devastacije prostora, ali i posljedično sprječavanja sive ekonomije.

Navedene građevinske aktivnosti su se reflektirale i na povećanje broja tehničkih pregleda energetske inspekcije s ciljem održavanja propisane sigurnosti i standarda u području elektroenergetike, dok su se prioritete aktivnosti inspekcije opreme pod tlakom odnosile na kontrolu propisanih tehničkih zahtjeva, kontrolu uporabe opreme pod tlakom s ciljem povećanja sigurnosti svih sudionika pri uporabi opreme pod tlakom.

Stupanjem na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Državnom inspektoratu, radi učinkovitijeg djelovanja inspekcija Državnog inspektorata izmijenjen je djelokrug rada energetske inspekcije na način da su poslovi energetske inspekcije u području naftnog rudarstva preuzeti u djelokrug rudarske inspekcije, koja je preuzela poslove u području ugljikovodika, geotermalnih voda u energetske svrhe, skladištenja prirodnog plina i trajnog zbrinjavanja ugljikova dioksida, dok su poslovi energetske inspekcije u području toplinarstva i plinarstva preuzeti u djelokrug rada inspekcije opreme pod tlakom. S obzirom na promjenu djelokruga rada energetskih inspektora, istima je i zakonodavno izmijenjen naziv u elektroenergetski inspektori.

Poštivanje propisa koji uređuju prava radnika iz radnog odnosa i u vezi s radnim odnosom, važni su za osiguranje dostojanstvenih uvjeta rada. Sadašnje stanje ukazuje na potrebu nastavka aktivnosti pojačanog nadzora provedbe propisa iz područja radnih odnosa, posebice u dijelu koji se odnosi na suzbijanje neprijavljenog rada. Značajan dio aktivnosti inspektora rada odnosi se i na inspeksijske poslove koji se provode na temelju odredaba članka 36. Zakona o osiguranju radničkih tražbina („Narodne novine“, broj 70/17 i 18/23, dalje u tekstu: ZORT), donošenjem upravne mjere privremenog osiguranja naplate utvrđene obveze pljenidbom i zabranom raspolaganja novčanim sredstvima koje poslodavac ima na bilo kojem računu kod banke, za iznos koji čini umnožak propisanog iznosa minimalne plaće i broja radnika kojima nije isplaćena plaća odnosno naknada plaće za određeni mjesec.

Ključni izazovi inspekcije rada u području zaštite na radu vezani su uz sprječavanje ozljeda na radu, profesionalnih bolesti i drugih bolesti koje su u vezi s radom i radnim okolišem, te uz osiguranje primjerenih uvjeta rada. Na zaštitu zdravlja radnika i poboljšanje sigurnosti na radnome mjestu utjecalo se inspeksijskim nadzorima i drugim inspeksijskim poslovima na teritoriju Republike Hrvatske, a na temelju operativnih planova rada i povodom prijave radnika, radničkih vijeća, sindikata, poslodavaca, udruga poslodavaca, te pravnih osoba s javnim ovlastima.

Pojava nezakonitog građenja utječe na prostor Republike Hrvatske već dugi niz godina. Posljednjih godina uočena je pojava pojačanog nezakonitog građenja manjih stambenih zgrada koje su izgrađene kao kuće za odmor ili u svrhu turizma, i to u područjima od posebnog državnog značaja odnosno u parkovima prirode, na pomorskom i vodnom dobru izvan građevinskog područja, na šumskim i poljoprivrednim te ostalim vrijednim područjima. Iz navedenog razloga građevinska inspekcija je tijekom 2023. godine pojačano provodila inspeksijske nadzore izgrađenih građevina u navedenim područjima, u cilju prisiljavanja nezakonitih graditelja na provedbu izvršenja donesenih inspeksijskih rješenja o uklanjanju ili zabrani daljnjeg izvođenja građevinskih radova.

Građevinska inspekcija je uključena i u postupanja nakon potresa 2020. godine u Gradu Zagrebu te u blizini Petrinje, odnosno provedbu cilja 4.3. iz Programa Vlade Republike Hrvatske za mandat 2020.-2024., u dijelu aktivnosti vezanih za što brže uklanjanje zgrada uništenih ili oštećenih potresom čiji ostaci neposredno prijete sigurnosti, zdravlju ljudi i drugim zgradama ili stabilnosti tla na okolnom zemljištu, koje su označene kao neuporabljive i opasne, a za koje nadležno Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine nije donijelo odluku o obnovi ili uklanjanju.

Člankom 113. a Zakona o Državnom inspektoratu usklađene su ovlasti građevinske inspekcije s propisima o obnovi odnosno sa člancima 38. i 99. Zakona o obnovi zgrada oštećenim potresom na području Grada Zagreba, Krapinsko-zagorske županije, Zagrebačke županije, Sisačko-moslavačke županije i Karlovačke županije („Narodne novine“, broj 21/2023), ali je i općenito uređeno postupanje inspekcije u postupku uklanjanja uništenih zgrada u slučaju nastanka i drugih izvanrednih događaja (poplave, klizišta ili dr.).

Navedene zakonodavne odredbe obvezuju građevinsku inspekciju da odmah po službenoj dužnosti donese rješenje o uklanjanju uništene zgrade i/ili dijela zgrade, za koje utvrdi neposrednu prijetnju za sigurnost i život ljudi.

Pozitivan učinak na provedbu mjera 7., 8., 9., 10. i 11. iz poglavlja 2.3. ovog izvješća imalo je aktivno sudjelovanje inspektora zaštite okoliša, inspektora zaštite prirode i vodopravnih inspektora u radu Mreže Europske unije za provedbu i izvršavanje zakonodavstva o okolišu (*European Union Network for the Implementation and Enforcement of Environmental Law – IMPEL*, u daljnjem tekstu: IMPEL) što je također u skladu je s Komunikacijom Komisije Europskom parlamentu COM(2021) 814final od 15. prosinca 2021. godine kojom se od država članica traži da doprinesu izvršavanju zakonodavstva na razini Europske unije omogućavanjem i poticanjem sudjelovanja svojih stručnjaka u europskim mrežama.

Budući da je jedan od ciljeva IMPEL-a razvijati suradnju agencija i institucija nadležnih za provedbu okolišnog zakonodavstva kako na internacionalnoj razini tako i unutar zemalja članica, a osobito kroz unaprjeđenje suradnje tijela koja imaju podijeljenu nadležnost u kontroli usklađenosti propisa u specifičnim tematskim područjima aktivnim sudjelovanjem inspektora u IMPEL aktivnostima –svakako se doprinosi postizanju navedenog zahtjeva EK.

Radi unaprijeđena prijenosa znanja tijekom 2023. godine organizirana je interna IMPEL radionica na kojoj su inspektori predstavili rezultate aktivnosti IMPEL mreže koje se provode kroz projekte stručnih radnih skupina i to: Industrijska postrojenja i zaštita zraka, Otpad i prekogranični promet otpadom, Voda i zemlja, Zaštita prirode i Međusektorska pitanja i alati.

Bogata i raznolika priroda jedan je od najvrjednijih resursa kojima raspolaže Republika Hrvatska, stoga je provedba učinkovitog inspeksijskog nadzora zaštite prirode Republike Hrvatske kao posebna mjera izuzetno važna, jer očuvana priroda doprinosi osiguravanju svih funkcionalnosti nužnih za život i ekonomski razvoj.

U Republici Hrvatskoj, kao i u svijetu, priroda je pod stalnim pritiskom ljudskih djelatnosti pa se u tom smislu održivi razvoj nameće kao važan cilj u Programu Vlade Republike Hrvatske 2020.-2024. (Cilj 3.2. Prostorni razvoj i turizam u funkciji održivog razvoja). Iako se ulažu značajni naponi za očuvanje prirode, pojedine njezine sastavnice su i dalje ugrožene, stoga je i u izvještajnom razdoblju bilo neophodno usmjeriti postojeće inspektore zaštite prirode prema onim aktivnostima koje će u najznačajnijoj mjeri doprinijeti očuvanju prirode.

S ciljem osiguravanja i očuvanja dobrog stanja voda, vodnog režima i vodnog okoliša u cjelini proveden je veći broj inspeksijskih nadzora vodopravne inspekcije.

Stupanjem je na snagu Direktive o mjerama za visoku zajedničku razinu kibersigurnosti diljem Unije (Direktiva NIS2), 16. siječnja 2023., koja će se transponirati u zakonodavstvo Republike Hrvatske od 15. veljače 2024. godine stupanjem na snagu novog Zakona o kibernetičkoj

sigurnosti („Narodne novine“, broj 14/2024), u Državnom inspektoratu se provodio velik broj aktivnosti vezanih za smanjenje utjecaja sofisticiranih kibernetičkih napada kroz prevenciju napada, odgovaranje na kibernetičke incidente i povećanje digitalne otpornosti osvješćivanjem korisnika/državnih službenika o odgovornosti pri korištenju digitalnih tehnologija i prepoznavanju kibernetičkih prijetnji.

Kao nositelj četiri aktivnosti u mjeri 4.1.25. Daljnje jačanje provedbe inspekcijskih nadzora i drugih poslova Državnog inspektorata iz Akcijskog plana za razdoblje od 2022. do 2024. godine uz Strategiju sprječavanja korupcije za razdoblje od 2021. do 2030. godine („Narodne novine“, broj 88/2022), Državni inspektorat je sudjelovao u provedbi Strategije sprječavanja korupcije za razdoblje od 2021. do 2030. godine („Narodne novine“, broj 120/2021) odnosno strateškog cilja 3. Učinkovito i djelotvorno pravosuđe, javna uprava i upravljanje državnom imovinom iz Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine („Narodne novine“, broj 13/2021) .

U provedbi mjere iz Nacionalnog plana oporavka i otpornosti (NPOO), ulaganje C2.2. R2-I2 Uvođenje modela za hibridni pristup radnom mjestu „*SmartWorking*“, Državni inspektorat je shodno uputama Ministarstva pravosuđa i uprave, uključen od 2022. godine kao jedno od pilot tijela koji su započeli s primjenom hibridnog modela rada u svojoj instituciji. Stupanjem na snagu Uredbe o mogućnostima rada državnog službenika na izdvojenom mjestu rada, rada na daljinu i rada u nepunom radnom vremenu („Narodne novine“, broj 141/2023) nastavljena je primjena navedenog modela rada i u 2023. godini.

2. IZVJEŠĆE O NAPRETKU U PROVEDBI MJERA

U nastavku se daje prikaz statusa provedbe pojedine mjere iz Provedbenog programa u izvještajnom razdoblju, podaci o iznosu utrošenih proračunskih sredstava u realizaciji planiranih mjera te ostvareni napredak u provedbi pojedine mjere Državnog inspektorata.

2.1. ANALIZA STATUSA PROVEDBE MJERA

Pri definiranju mjera kod izrade Provedbenog programa Državnog inspektorata za razdoblje 2021.-2024. godinu, u siječnju 2021. godine, definirano je 18 mjera koje obuhvaćaju specifične radne aktivnosti svih upravnih područja iz djelokruga nadležnosti Državnog inspektorata, odredbi članka 3. Zakona o Državnom inspektoratu te upravnih područja koja obuhvaćaju upravljačke i potporne poslovne procese. Navedeni broj mjera kojima se neizravno doprinosi ostvarenju strateških ciljeva iz Programa Vlade Republike Hrvatske za mandat 2021.-2024. nije se mijenjao po ažuriranju Provedbenog programa u 2023. godini, već su se mijenjale ključne točke ostvarenja i pokazatelji rezultata koji su direktno vezani za načine ostvarivanja definiranih mjera.

U provedbi 18 mjera Državnog inspektorata u izvještajnom razdoblju dvanaest (12) mjera ima oznaku statusa provedbe mjere „Provedeno“ na godišnjoj razini, a šest (6) mjera ima procijenjen status provedbe mjere „U tijeku“ (Tablica 1.).

Tablica 1. – Prikaz statusa provedbe mjera

R. br.	Naziv mjere	Status provedbe mjere
1.	Otkrivanje i suzbijanje nezakonitosti u području radnih odnosa i zaštite na radu	Provedeno
2.	Poboljšanje zaštite ekonomskih interesa i sigurnosti potrošača	Provedeno
3.	Zaštita zdravlja ljudi i životinja	U tijeku
4.	Učinkovit nadzor propisanih standarda u područjima primarne poljoprivredne proizvodnje i kvalitete hrane	Provedeno
5.	Sprječavanje unošenja i širenja organizama štetnih za bilje izricanjem fitosanitarnih mjera i njihovim izvršenjem	U tijeku
6.	Održivo gospodarenje šumama i divljači	U tijeku
7.	Otkrivanje, suzbijanje i procesuiranje nezakonitosti u području industrijskog onečišćenja	Provedeno
8.	Otkrivanje, suzbijanje i procesuiranje nezakonitosti u području zaštite zraka, zaštite ozonskog sloja i klimatskih aktivnosti	Provedeno
9.	Otkrivanje, suzbijanje i procesuiranje nezakonitosti u području gospodarenja otpadom	Provedeno

10.	Postizanje i očuvanje dobrog stanja voda	Provedeno
11.	Učinkoviti nadzor zaštite prirode Republike Hrvatske	Provedeno
12.	Osiguravanje propisane kvalitete u turizmu i ugostiteljstvu	Provedeno
13.	Suzbijanje nezakonitog i poticanje kvalitetnog građenja u Republici Hrvatskoj	U tijeku
14.	Povećanje učinkovitosti zaštite javnozdravstvenog interesa	Provedeno
15.	Održavanje propisanih standarda u području rudarstva, energetike i opreme pod tlakom	Provedeno
16.	Zakonito, djelotvorno i učinkovito planiranje i upravljanje promjenama	U tijeku
17.	Djelotvorno upravljanje ljudskim resursima	U tijeku
18.	Djelotvorno upravljanje resursima te odnosima s partnerima i korisnicima usluga	Provedeno

2.2. PODACI O UTROŠENIM PRORAČUNSKIM SREDSTVIMA

Provedbenim programom je utvrđen indikativni financijski okvir za provedbu planiranih mjera Državnog inspektorata, na način da su iste planirane jednim proračunskim programom naziva - inspeksijski nadzor.

Prema podacima o utrošku proračunskih sredstava iz Financijskog plana Državnog inspektorata 2023.- 2025. godinu (dalje u tekstu: financijski plan za 2023. godinu), u izvještajnom razdoblju je za potrebu provedbe 18 mjera iz Provedbenog programa iskorišteno ukupno 58.873.118,45 eura što je prikazano po mjerama kroz tablični prikaz izvješća u Prilogu 1.

Iskorištena novčana sredstva vidljiva su kroz financijske aktivnosti Državnog inspektorata kako slijedi: aktivnost A673013 Projekt Prosafe u iznosu od 4.719,50 eura, aktivnost A673014 Nadzor građenja u iznosu od 4.083.997,23 eura, aktivnost A673018 Administracija i upravljanje u iznosu od 45.216.006,78 eura, aktivnost A673020 Nadzor sastavnica okoliša u iznosu od 78.892,45 eura, aktivnost A673021 Nadzor sigurnosti proizvoda u iznosu od 0,00 eura, aktivnost K673015 Obnova voznog parka u iznosu od 274.188,11 eura, aktivnost K673016 Informatizacija u iznosu od 2.005.761,84 eura, aktivnost K673017 Opremanje u iznosu do 72.495,49 eura i aktivnost A673022 Službene kontrole u iznosu od 7.137.057,05 eura.

U svom financijskom planu za 2023. godinu, Državni inspektorat je planirao sredstva u ukupnom iznosu od 64.709.678,00 eura, od kojih je utrošeno 58.873.118,45 eura , što iznosi 90,98 % sredstava iz financijskog plana.

Aktivnost A673022 Službene kontrole je s dodijeljenim financijskim sredstvima za realizaciju iz odobrenih proračunskih sredstava Ministarstva poljoprivrede - unesena u Provedbeni

program u studenom 2022. godine i sastavni je dio mjera i aktivnosti poslova veterinarskih, poljoprivrednih, fitosanitarnih i sanitarnih inspektora Državnog inspektorata.

2.3. OSTVARENI NAPREDAK U PROVEDBI MJERA

U nastavku se daje prikaz ostvarenog napretka u provedbi mjera po pojedinoj mjeri iz Provedbenog programa.

Mjera 1. Otkrivanje i suzbijanje nezakonitosti u području radnih odnosa i zaštite na radu

Inspektori rada su tijekom 2023. godine obavili 3.788 inspekcijskih poslova koji se odnose na neposredno rješavanje tj. donošenje rješenja o privremenom osiguranju naplate utvrđene obveze vezano uz činjenicu neisplate plaća odnosno naknada plaća radnicima, pri čemu broj izdanih rješenja ovisi o podacima Porezne uprave Ministarstva financija, koja u skladu s člankom 36. stavkom 1. ZORT-a obavještava Državni inspektorat o činjenici neisplate plaća.

Inspektori rada u području primjene propisa o zaštiti na radu su tijekom 2023. godine obavili 1.365 pregleda glavnog projekta i 456 tehničkih pregleda novo izgrađenih građevina.

U području radnih odnosa inspektori rada su u navedenom razdoblju obavili ukupno 11.650 inspekcijskih poslova, od kojih se 7.862 odnosi na inspekcijske nadzore.

Na temelju činjeničnog stanja utvrđenog inspekcijskim nadzorima u području radnih odnosa, zbog osnovane sumnje u počinjenje ukupno 4.875 prekršaja, protiv poslodavaca fizičkih i pravnih osoba te odgovornih osoba u pravnim osobama nadležnim sudovima su podnijeli 1.702 optužna prijedloga te poslodavcima izdali 63 obavezna prekršajna naloga i 608 prekršajnih naloga. Najviše otkrivenih i procesuiranih prekršaja je bilo iz Zakona o radu („Narodne novine“, broj 93/14, 127/17, 98/19 i 64/23, dalje u tekstu: ZR), Zakona o mirovinskom osiguranju („Narodne novine“, broj 157/13, 151/14, 33/15, 93/15, 120/16, 18/18, 62/18, 115/18, 102/19, 84/21 i 119/22, dalje u tekstu: ZMO), Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju („Narodne novine“, broj 80/13, 137/13 i 98/19), Zakona o strancima („Narodne novine“, broj 133/20, 114/22 i 151/22, dalje u tekstu: ZS) i Zakona o minimalnoj plaći („Narodne novine“, broj 118/18 i 120/21).

Inspektori rada u području radnih odnosa su u navedenom razdoblju, postupajući u okviru svoga djelokruga, donijeli ukupno 6.166 rješenja, od kojih se najveći broj odnosio na upravne mjere iz članka 36. ZORT-a, članka 7. stavka 2. Zakona o suzbijanju neprijavljenog rada („Narodne novine“, broj 151/22), članka 226. stavka 1. ZR-a kojima se poslodavcima nalagalo otklanjanje utvrđenih nedostataka te članka 240. ZS-a koji se odnosi na privremenu zabranu obavljanja djelatnosti zbog nezakonitog rada državljanina treće zemlje.

Također, protiv poslodavaca i odgovornih osoba poslodavaca podnijeli su 43 kaznene prijave, zbog osnovane sumnje u počinjenje 48 kaznenih djela, od kojih se većina odnosila na kazneno djelo neisplate plaće.

Inspektori rada u području primjene propisa o zaštiti na radu su tijekom 2023. godine obavili 7.269 inspekcijskih poslova, a od toga 5.448 inspekcijskih nadzora. Na temelju utvrđenog

činjeničnog stanja, inspektori rada su poduzimali propisane upravne, prekršajne i kaznene mjere.

Slijedom utvrđenih činjenica inspektori rada su donijeli ukupno 5.938 upravnih mjera. Najveći broj naredbi se odnosio na privremeno udaljšavanje s mjesta rada radnika za kojeg poslodavac ne može predočiti dokaze o osposobljenosti za rad na siguran način i ispunjavanju propisanih uvjeta, na zabranu korištenja neispravnih sredstava rada i osobne zaštitne opreme, na ispitivanje sredstava rada, ispitivanje parametara radnog okoliša, organiziranje prve pomoći radnicima na mjestu rada te na izradu procjene rizika.

Inspektori rada su na mjestu izvršenja prekršaja izrekli 1.203 novčane kazne. Prekršajni nalozi i obavezni prekršajni nalozi su izdani za 105 prekršaja.

Većina prekršaja poslodavaca odnosila se na obveze poslodavaca vezane uz izradu procjene rizika, propuste poslodavca jer nije osigurao da pristup mjestima rada na kojim se obavljaju poslovi s posebnim uvjetima rada imaju samo radnici koji su dobili pisane upute za rad na siguran način i osobnu zaštitnu opremu, te da poslove zaštite na radu ne obavljaju u skladu s odredbama Zakona o zaštiti na radu.

Zbog osnovane sumnje u počinjenje kaznenih djela, inspektori rada su nadležnim državnim odvjetništvima podnijeli 59 kaznenih prijava protiv 118 osoba. Većina kaznenih prijava podnesena je zbog osnovane sumnje u počinjenje kaznenog djela iz članka 215. stavka 2. i članka 221. stavka 1. Kaznenog zakona („Narodne novine“, broj 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18, 126/19 i 84/21, dalje u tekstu: KZ), a u vezi s člankom 222. stavcima 1., 2., 3. i 4. KZ-a, odnosno zbog opasnosti po život i tijelo osoba, koje su izazvane neprimjenom pravila zaštite na radu i zbog izvođenja pojedinih radova protivno propisima i priznatim pravilima struke.

Tablica 2. – Ostvarene vrijednosti pokazatelja rezultata mjere 1.

Pokazatelj rezultata mjere	Početna vrijednost (2020. godina)	Ciljna vrijednost 2023.	Ostvarena vrijednost pokazatelja rezultata 2023.
broj okončanih inspekcijskih poslova inspektora rada	6.180	5.800	5.609
broj okončanih inspekcijskih nadzora inspektora rada u području radnih odnosa	8.101	7.500	7.862
broj okončanih inspekcijskih nadzora inspektora rada u području zaštite na radu	6.355	5.000	5.448

Mjera 2. Poboljšanje zaštite ekonomskih interesa i sigurnosti potrošača

Temeljem ključnih točaka za ostvarenje ove mjere, jedan od definiranih pokazatelja rezultata mjere je broj provedenih inspekcijskih nadzora tržišnih inspektora. Tržišni inspektori su u izvještajnom razdoblju proveli ukupno 12.629 inspekcijskih nadzora, što ukazuje na neznatno

odstupanje u broju provedenih inspeksijskih nadzora u odnosu na ciljanu vrijednost za 2023. godinu (2% manje), a isto proizlazi iz većeg broja zaprimljenih predavki potrošača, koje su usmjerile aktivnosti tržišne inspekcije na postupanje po zaprimljenim predstavkama.

Navedeno je razvidno kod pokazatelja rezultata mjere - postotak riješenih predavki potrošača u odnosu na zaprimljene predavke, kojem ciljana vrijednost iznosi 72%, dok je u izvještajnom razdoblju ostvareno ukupno 76% riješenih predavki potrošača u odnosu na zaprimljene predavke.

Suradnja između država članica EU, odnosno prekogranična suradnja u provedbi zajedničkih aktivnosti nadzora tržišta i razmjeni informacija o proizvodima dostupnim na tržištu bitan je segment koji doprinosi jačanju sukladnosti i sigurnosti proizvoda na jedinstvenom tržištu i učinkovitosti nadzora tržišta EU. Stoga Europska komisija u cilju jačanja nadzora tržišta i suradnje između država članica te osiguravanja potrošačima dostupnosti sigurnih proizvoda na jedinstvenom europskom tržištu kontinuirano potiče aktivnosti zajedničkog nadzora tržišta država članica u pogledu sigurnosti proizvoda.

Pridajući važnost navedenim aktivnostima Europske komisije, tržišna inspekcija ukazuje i ostvarivanjem mjere kroz realizaciju svojih aktivnosti u projektima Europske komisije. Tako je tržišna inspekcija tijekom 2023. godine sudjelovala u aktivnostima četiri projekta Europske komisije: EEPLIANT3, Prosafe JAHARP2021, Prosafe JAHARP2022 i projekt CASP2022.

Navedeni projekti usmjereni su prvenstveno na aspekte zahtjeva energetske učinkovitosti i ekološkog dizajna proizvoda povezanih s energijom (projekti EEPLIANT3, Prosafe JAHARP2021, Prosafe JAHARP2022) i sukladnost s propisanim zahtjevima usklađenog zakonodavstva, a upravo kako bi se na tržištu osigurala dostupnost energetski učinkovitih proizvoda, kao i sukladnih proizvoda. Stoga su kroz navedene projekte provedena uzorkovanja proizvoda s tržišta kao što su elektronički zaslone te kružne pile iz sektora prijenosnih ručnih strojeva, a s obzirom da su projekti višegodišnjeg karaktera - ispitivanja od strane akreditiranih tijela su u tijeku.

U okviru koordiniranih aktivnosti nadzora tržišta vezanih uz sigurnost proizvoda iz projekta CASP2022, koji je završio u rujnu 2023. godine, dio provedenih aktivnosti tržišnih inspektora odnosilo se je uzorkovanje dječjih kolica. Rezultati provedenih ispitivanja uzorkovanih proizvoda rezultirali su u jednom slučaju zabranom stavljanja proizvoda na tržište i povlačenja s tržišta zbog ozbiljnog rizika za korisnike uslijed konstrukcijskih nedostataka, dok su u ostala dva slučaja utvrđene nesukladnosti zbog niskog rizika za korisnike te su poduzete dragovoljne mjere od strane gospodarskih subjekata.

Tablica 3. – Ostvarene vrijednosti pokazatelja rezultata mjere 2.

Pokazatelj rezultata mjere	Početna vrijednost (2020. godina)	Ciljna vrijednost 2023.	Ostvarena vrijednost pokazatelja rezultata 2023.
broj provedenih inspeksijskih nadzora tržišnih inspektora	12.893	12.900	12.629

% riješenih predstavi potrošača u odnosu na zaprimljene predstavke	87%	72%	76%
broj projekata EK u kojima sudjeluju tržišni inspektori	4	2	4

Mjera 3. Zaštita zdravlja ljudi i životinja

Uspostava sustava službenih kontrola u području sigurnosti hrane i hrane za životinje, te zdravlja i dobrobiti životinja kao i nusproizvoda, preduvjet je za funkcioniranje jedinstvenog EU tržišta i nesmetanog prometa roba kako unutar EU tako i u prometu s trećim zemljama.

U ostvarivanju navedenog, veterinarska inspekcija je provedbom svojih aktivnosti tijekom 2023. godine ostvarila ukupno osam (8) planiranih ključnih točaka za ostvarenje ove mjere, i to izradom: plana službenih kontrola, planom praćenja pošiljaka iz uvoza, dokumentiranih procedura za provođenje službenih kontrola koje se kontinuirano ažuriraju, Pravilnika o sustavu brzog uzbunjivanja za hranu i hranu za životinje, smjernica i uputa za uspostavu i korištenje TRACES NT sustava koje se redovito ažuriraju. Sve navedene smjernice i upute kao i procedure objavljene su na službenim i intranet stranicama Državnog inspektorata. Provedeni su svi planirani inspeksijski nadzori u zadanom postotku ostvarenja operativnih programa rada za 2023. godinu, a u tijeku je i izrada Pravilnika o uspostavi mreže za uzbunjivanje i suradnju iz Uredbe o IMSOC sustavu.

Tijekom 2023. godine nastavile su se koristiti aplikacije informacijskog sustava JRDŽ-a i to VETI KOLK Aplikacije za prijavu klanja u klaonicama, VETI upis Ante i Post mortem pregleda životinja – VETI i aplikacije za promet proizvoda životinjskog podrijetla VETI2.

Budući da su navedeni informacijski sustavi u vlasništvu Ministarstva poljoprivrede, za pristup podacima i zajedničko korištenje potpisana su dva Sporazuma između Ministarstva poljoprivrede i Državnog inspektorata: Sporazum o pristupu podacima iz informacijskog sustava Ministarstva poljoprivrede i Sporazum o zajedničkom korištenju informacijskih sustava Ministarstva poljoprivrede. Produljenje ovih Sporazuma planirano je u narednim razdobljima.

Nadalje, u ovom izvještajnom razdoblju su ostvareni svi zadani ciljevi veterinarske inspekcije u skladu s rokovima koji su određeni ključnim točkama u Provedbenom programu, a ostvarena vrijednost pokazatelja rezultata „% provedenih inspeksijskih nadzora i kontrola veterinarskih inspektora u odnosu na planirane“ u postotku od 60 % provedenih službenih kontrola za godišnje razdoblje - potvrđuje postignutu ciljanu vrijednost za 2023. godinu.

Na primjeru izbijanja afričke svinjske kuge u 2023. godini, čija je pojava imala negativne učinke na velik broj malih gospodarstvenika kao i razvoj gospodarstva države, razvidno je da organizacijska struktura veterinarske inspekcije mora pratiti zakonodavne zahtjeve i potrebe građana za provođenjem adekvatnih mjera suzbijanja i sprečavanja širenja iznimno zaraznih bolesti.

Tablica 4. – Ostvarene vrijednosti pokazatelja rezultata mjere 3.

Pokazatelj rezultata mjere	Početa vrijednost (2020. godina)	Ciljna vrijednost 2023.	Ostvarena vrijednost pokazatelja rezultata 2023.
% provedenih inspekcijskih nadzora i kontrola veterinarskih inspektora u odnosu na planirane	56%	62%	56% (6.573)

Mjera 4. Učinkovit nadzor propisanih standarda u područjima primarne poljoprivredne proizvodnje i kvalitete hrane

U izvještajnom razdoblju poljoprivredna inspekcija je, kao nositelji ove mjere, provela sve aktivnosti planirane za ostvarenje ključnih točaka ostvarenja mjere provedbe učinkovitog nadzora nad propisanim standardima u područjima primarne poljoprivredne proizvodnje i kvalitete hrane.

Sukladno strateški planiranim aktivnostima za urednu realizaciju ove mjere, koje su operativno planirane i Godišnjim planom rada Državnog inspektorata za 2023. godinu, poljoprivredni inspektori su u ovom izvještajnom razdoblju proveli ukupno 11.464 inspekcijska nadzora i službene kontrole, koji su s obzirom na upravna područja iz djelokruga nadležnosti poljoprivredne inspekcije provedeni kako slijedi: u području poljoprivrede provedeno je ukupno 7.051 inspekcijski nadzor, u području kvalitete hrane 2.440 inspekcijskih nadzora, u području stočarstva 1.048 i u području vinarstva i jakih alkoholnih pića 925 inspekcijskih nadzora i službenih kontrola.

Poljoprivredni inspektori su provodili i ciljane akcije temeljem kojih su se kontrolirali standardi u područjima primarne poljoprivredne proizvodnje i kvalitete hrane u 2023. godini, i to: u području poljoprivrede 26 ciljanih akcija, u području stočarstva 3 ciljane akcije, u području kvalitete hrane 11 ciljanih akcija te u području vina i jakih alkoholnih pića 7 ciljanih akcija. Sve planirane ciljane akcije su u cijelosti provedene tijekom 2023. godine (ukupno 47 ciljanih akcija) odnosno u ciljanim akcijama su proveli ukupno 4.444 inspekcijskih nadzora.

Po zaprimljenim prijavama građana, drugih tijela državne uprave i institucija poljoprivredna je inspekcija u izvještajnom razdoblju provela 1.052, a temeljem RASFF obavijesti 27 inspekcijskih nadzora i službenih kontrola.

Na provedbu planiranih aktivnosti poljoprivredne inspekcije tijekom 2023. godine, obilježilo je nekoliko događaja koji su zahtijevali pojačan angažman poljoprivrednih inspektora. Tako je u svrhu utvrđivanja eventualnih štetnih utjecaja na tlo i poljoprivredne kulture iz primarne proizvodnje kao posljedica požara u tvornici za preradu plastike „Drava International“ u Osijeku, poljoprivredna inspekcija uzrokovala je tlo i primarne poljoprivredne proizvode na poljoprivrednim površinama u blizini požarišta. Iz ispitnih izvješća vidljivo je da su u svim uzorcima tla sadržaj ispitanih teških metala i PAH spojeva, bili u skladu s propisima, a zbroj dioksina, zbroj dioksina i dioksinima sličnih PCB-a, zbroj PCB-a koji nisu slični dioksinima i perfluoroalkilnih tvari (PFAS) bili su manji od granice kvantifikacije. Nadalje, rezultati ispitnih izvješća koje se odnose na poljoprivredne kulture iz primarne proizvodnje pokazali su da su ostaci pesticida i teških metala u propisanim granicama za hranu ili hranu za životinje te da

rezultati nekih od pojedinačnih kongenera dioksina i PCB-jeva sličnih dioksinima mjerljivi i veći od granice kvantifikacije, ali ne postoji rizik za zdravlje potrošača Republike Hrvatske.

S obzirom da su ključne točke ostvarenja mjere poljoprivredne inspekcije u izvještajnom razdoblju provedene te da je ostvarenje planiranog pokazatelja rezultata „% provedenih inspekcijskih nadzora i kontrola poljoprivrednih inspektora u odnosu na planirane“ za 2023. godinu ostvareno u očekivanom postotku od 90% ostvarenja - navedena mjera se uredno provodi i ostvaruje.

Tablica 5. – Ostvarene vrijednosti pokazatelja rezultata mjere 4.

Pokazatelj rezultata mjere	Početna vrijednost (2020. godina)	Ciljna vrijednost 2023.	Ostvarena vrijednost pokazatelja rezultata 2023.
% provedenih inspekcijskih nadzora i kontrola poljoprivrednih inspektora u odnosu na planirane	100%	90%	90%

Mjera 5. Sprječavanje unošenja i širenja organizama štetnih za bilje izricanjem fitosanitarnih mjera i njihovim izvršenjem

Kao nositelj mjere, fitosanitarna inspekcija je ostvarila sve aktivnosti planirane ključnim točkama ostvarenja mjere sprječavanja unošenja i širenja organizama štetnih za bilje izricanjem fitosanitarnih mjera i njihovim izvršenjem u 2023. godini.

Radi specifičnosti predmeta nadzora fitosanitarne inspekcije, pojedine aktivnosti su vezane za vegetacijske cikluse rasta i razvoja bilja odnosno za vegetacijsku sezonu te su prilikom izricanja mjera pojedini rokovi izvršenja izrečeni za 2024. godinu, uobičajeno do početka vegetacijske sezone.

Shodno navedenom, definirani pokazatelj rezultata fitosanitarnih mjera „postotak izvršenih inspekcijskih mjera koje su izrekli fitosanitarni inspektori“ iznosi 96,3 % u 2023. godini. Navedeni pokazatelj uključuje mjere izrečene u 2022. i 2023. godini s rokom izvršenja u 2023. godini.

Budući da su provedene aktivnosti svih ključnih točaka ostvarenja koje su planirane za 2023. godinu, odnosno: provedeni su planirani inspekcijski nadzori u području biljnog zdravlja, fitosanitarni nadzori pri uvozu, izvozu i provožu, izrečene su mjere fitosanitarnih inspektora s rokom izvršenja u 2023. godini, obavljene su kontrole izvršenja inspekcijskih rješenja i poduzete su zakonom propisane sve mjere u slučajevima neizvršenja rješenja - definirana mjera fitosanitarne inspekcije se provodi uredno, te je status provedbe mjere „u tijeku“ s obzirom na 2,7 % (10) izrečenih mjera koje uglavnom zbog nesređenih vlasničkih odnosa, poteškoća s utvrđivanjem ili odazivom posjednika bilja i sl. nije bilo moguće izvršiti u izvještajnom razdoblju.

Tablica 6. – Ostvarene vrijednosti pokazatelja rezultata mjere 5.

Pokazatelj rezultata mjere	Početna vrijednost (2020. godina)	Ciljna vrijednost 2023.	Ostvarena vrijednost pokazatelja rezultata 2023.
----------------------------	-----------------------------------	-------------------------	--

postotak izvršenih inspekcijskih mjera koje su izrekli fitosanitarni inspektori	100%	100%	96,3% (259 od 269 mjera)
---	------	------	-----------------------------

Mjera 6. Održivo gospodarenje šumama i divljači

Šumarski i lovni inspektori su provedbom planiranih aktivnosti iz Provedbenog programa i operativnih planskih akata Državnog inspektorata za provedbu rada inspektora u 2023. godini - realizirali ukupno jedanaest planiranih ključnih točaka ostvarenja (Prilog 1.) i tako omogućili provedbu mjere Održivog gospodarenja šumama i divljači u 2023. godini.

Shodno navedenom, šumarski inspektori su u 2023. godini obavili 2.222 inspekcijska nadzora i to provedbom: inspekcijskih nadzora gospodarenja šumom i šumskim zemljištem, inspekcijske nadzore u šumama posebne namjene, inspekcijskih nadzora sukladno Programu aktivnosti u provedbi posebnih mjera zaštite od požara od interesa za Republiku Hrvatsku, inspekcijskih nadzora sprječavanja i suzbijanja šumskih štetnika a nadzirujući provedbu Naredbe o poduzimanju mjera za sprječavanje širenja i suzbijanje štetnog organizma *Ips typographus* (L.) - osmerozubi smrekov pisar i provedbu mjera integralne zaštite za sprječavanje širenja i suzbijanje štetnog organizma *Orthotomicus erosus* – mediteranski potkornjak u Park šumi Marjan, inspekcijskih nadzora specijaliziranih subjekata kao i provedbom inspekcijskih nadzora u području šumskog reprodukcijiskog materijala.

Lovni inspektori su u izvještajnom razdoblju obavili 1.327 inspekcijskih nadzora i to provedbom: inspekcijskih nadzora nad gospodarenjem lovišta i divljači, inspekcijskih nadzora provedbe Naredbe o smanjenju brojnog stanja pojedine vrste divljači („Narodne novine“, broj 115/18, 98/20, 18/22, 78/2023), inspekcijskih nadzora skupnih lovova, kao i provedbom inspekcijskih nadzora sprječavanja unosa afričke svinjske kuge koja se pojavila u 2023. godini.

Osim navedenog, šumarski i lovni inspektori su obavljali i zajedničke inspekcijske nadzore te nadzore po obavijesti drugih tijela javne uprave, kao i nadzore po podnescima pravnih i fizičkih osoba.

Inspekcijski nadzori u cilju zaštite šuma od požara su izvršeni prema rokovima propisanim Programom aktivnosti za 2023. godinu i na temelju izvješća koja se na mjesečnoj bazi izrađuju za potrebe Hrvatske vatrogasne zajednice su polučila rezultate u smislu bolje razmjene znanja u cilju provođenja mjera zaštite od požara, te na temelju novih saznanja za ciljano rješavanje predmetne problematike.

Sukladno izvješću Hrvatskog šumarskog instituta, kojim je utvrđeno smanjenje populacije smrekovog i mediteranskog potkornjaka, smanjen je intenzitet nadzora na tom području. Kontinuirano se provode inspekcijski nadzori sjemenskih objekata, šuma posebne namjene, rasadnika i sjemenskih klonskih plantaža.

Također, lovni inspektori nadzirali su provodi li se odstrjel divljači i stjecanje divljači i njezinih dijelova te ocjenjivanje trofeja divljači u skladu s odredbama Zakona o lovstvu („Narodne novine“, br. 99/18, 32/19 i 32/20), a radi smanjenja protuzakonitih lovova i stjecanja divljači i njezinih dijelova na nelegalan način. U svrhu smanjenja šteta na poljoprivrednim kulturama

lovni inspektori nadzirali su provode li lovoovlaštenici i korisnici poljoprivrednih površina propisane mjere zaštite kultura od divljači. Lovni inspektori provodili su i nadzore skupnih lovova radi sprječavanja štetnih posljedica kao i poduzimanje mjera i radnji kojima bi se povećala sigurnost pri obavljanju takvih lovova sukladno Pravilniku o uvjetima i načinu lova („Narodne novine“, br. 48/22) i Pravilniku o načinu uporabe lovačkog oružja i naboja („Narodne novine“, br. 37/19).

Šumarski inspektori su na temelju činjeničnog stanja utvrđenog u provedenim inspekcijskim nadzorima donijeli 50 upravnih mjera, od kojih 38 rješenja o otklanjanju nepravilnosti i 12 rješenja o zabrani obavljanja djelatnosti, dok su lovni inspektori donijeli ukupno 48 upravnih mjera, od kojih 36 rješenja o otklanjanju nepravilnosti i 12 rješenja o obustavi izvršenja rješenja.

Na temelju utvrđenih nepravilnosti u obavljenim nadzorima šumarski inspektori su podnijeli 519 optužnih prijedloga i izdali 7 prekršajnih naloga, od kojih su naplatili iznos od 29.596 eura. Lovni inspektori su u predmetnom razdoblju podnijeli nadležnim sudovima 86 optužnih prijedloga.

Ukupno su šumarski i lovni inspektori podnijeli 605 optužnih prijedloga pred nadležnim sudovima, a šumarski inspektori su i zbog osnovane sumnje u počinjenje kaznenog djela pustošenja šuma, propisanog odredbom članka 209. stavak 1. Kaznenog zakona („Narodne novine“, br. 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18, 126/19, 84/21, 114/22 i 114/23), podnijeli državnom odvjetništvu 19 kaznenih prijave.

S obzirom da je 2023. godini došlo do smanjenja broja lovnih inspektora (prestanak radnog odnosa zbog odlaska u mirovinu, rad na pola radnog vremena) pa su se planirane aktivnosti u okviru ključnih točaka provodile sukladno raspoređenom broju izvršitelja/lovnih inspektora, u slučaju ne popunjavanja upražnjenih radnih mjesta lovnih inspektora - u narednom planskom razdoblju pristupit će se izmjeni planiranih brojčanih vrijednosti za pokazatelj rezultata „broj provedenih inspekcijskih nadzora lovnih inspektora“.

Tablica 7.– Ostvarene vrijednosti pokazatelja rezultata mjere 6.

Pokazatelj rezultata mjere	Početna vrijednost (2020. godina)	Ciljna vrijednost 2023.	Ostvarena vrijednost pokazatelja rezultata 2023.
broj provedenih inspekcijskih nadzora šumarskih inspektora	2.090	1.800	2.222
broj provedenih inspekcijskih nadzora lovnih inspektora	1.755	1.500	1.327

Mjera 7. Otkrivanje, suzbijanje i procesuiranje nezakonitosti u području industrijskog onečišćenja

Kontinuiranom provedbom zajedničkih odnosno koordiniranih inspekcijskih nadzora operatera postrojenja, koji su obveznici ishođenja okolišne dozvole, a obavljanjem djelatnosti mogu

višestruko opteretiti sastavnice okoliša ispuštajući emisije onečišćujućih tvari u zrak, vode i tlo, kao i područja postrojenja koja na lokacijama skladište opasne tvari u količinama koje mogu uzrokovati nesreće većih razmjera („Seveso postrojenja“), značajno se utječe na sprečavanje i smanjenje industrijskog onečišćenja na okoliš.

Koordinacijom inspektora zaštite okoliša, koji osim planiranja, organiziranja i izvješćivanja, provode koordinirane inspeksijske nadzore, u kojima sudjeluju i suradni inspektori (vodopravni inspektori, sanitarni inspektori, energetske inspektori, inspektori opreme pod tlakom, inspektori rada - zaštite na radu, rudarski inspektori, veterinarski inspektori, poljoprivredni inspektori, inspektori zaštite prirode te inspektori zaštite od požara, eksploziva i vatrogastva i inspektori civilne zaštite Ravnateljstva civilne zaštite Ministarstva unutarnjih poslova) nadležni prema posebnim propisima za nadzor pojedinih sastavnica okoliša i zaštite od utjecaja opterećenja na okoliš, čime se omogućuje sustavni nadzor operatera industrijskih postrojenja na području Republike Hrvatske u svrhu očuvanja okoliša.

Koordinirani inspeksijski nadzori obuhvaćaju operatere velikih industrijskih postrojenja složenih sustava iz djelatnosti energetike, proizvodnje i prerade metala, industrije minerala, kemijske industrije, gospodarenja otpadom te drugih djelatnosti uključujući industrijska postrojenja za proizvodnju papira ili kartona, klaonice, obradu i preradu sirovina za proizvodnju hrane ili hrane za životinje, kafilerije, intenzivan uzgoj životinja (peradi i svinja) te površinske obrade tvari, predmeta ili proizvoda u kojima se koriste organska otapala, kao i područja Seveso postrojenja. Zbog pojave zarazne bolesti (afričke svinjske kuge) kod operatera pet (5) postrojenja (farme za intenzivan uzgoj svinja) nije bilo moguće provesti inspeksijske nadzore pa se isti planiraju provesti u narednoj godini.

Radi izbjegavanja mogućeg nastanka rizika i opasnosti po okoliš, pri planiranju i izvođenju zahvata ili pri obavljanju svoje djelatnosti, operateri se upućuju na primjenu utvrđenih preventivnih mjera zaštite okoliša, što podrazumijeva korištenje dobre prakse, kao i uporabu proizvoda, opreme i uređaja, te primjenu proizvodnih postupaka i sustava održavanja projektiranih parametara postrojenja koji su najpovoljniji po okoliš.

Tablica 8.– Ostvarene vrijednosti pokazatelja rezultata mjere 7.

Pokazatelj rezultata mjere	Početna vrijednost (2020. godina)	Ciljna vrijednost 2023.	Ostvarena vrijednost pokazatelja rezultata 2023.
% provedenih planiranih inspeksijskih nadzora inspektora zaštite okoliša u području industrijskog onečišćenja	100%	100%	95%

Mjera 8. Otkrivanje, suzbijanje i procesuiranje nezakonitosti u području zaštite zraka, zaštite ozonskog sloja i klimatskih aktivnosti

Sa ciljem smanjenja i sprječavanja prekomjernih/nedopuštenih emisija onečišćujućih tvari u zrak te tvari koje oštećuju ozonski sloj i fluoriranih stakleničkih plinova, redovito se provode nadzori nad osobama ovlaštenim za praćenje kvalitete zraka i praćenja emisija, te osobama ovlaštenim za obavljanje poslova u vezi s kontroliranim tvarima i fluoriranim stakleničkim

plinovima. Posebno se nadzire zakonitost rada u obavljanju djelatnosti praćenja emisija i obavljanja djelatnosti prikupljanja, obnavljanja i uporabe kontroliranih tvari i/ili fluoriranih stakleničkih plinova te se u slučajevima utvrđenih nezakonitosti, provodi njihovo procesuiranje, u područjima zaštite zraka i tvari koje oštećuju ozonski sloj te fluoriranih stakleničkih plinova.

Provedba nadzora obavlja se redovito periodično i nad vlasnicima/korisnicima nepokretnih izvora onečišćenja zraka u smislu preventivnih kontrola provedbe mjera za smanjivanje emisija onečišćujućih tvari u zrak i njihovog sprječavanja, ali i jedinicama lokalne samouprave u smislu provedbe donesenih akcijskih planova te obveznika primjene propisa u području zaštite ozonskog sloja i klimatskih aktivnosti, kao i operatera izvora emisija stakleničkih plinova te njihovog praćenja i izvješćivanja o emisijama stakleničkih plinova.

Također, kontinuirano su nadzirani vlasnici/korisnici nepokretnih izvora onečišćenja zraka u smislu kontrole propisanih mjera za smanjivanje emisija onečišćujućih tvari u zrak, obveze mjerenja i udovoljavanju propisanim vrijednostima emisija onečišćujućih tvari u zrak te u slučaju prekoračenja istih provedbi propisanih mjera i njihovom sankcioniranju kao i drugih obveznika primjene propisa iz područja zaštite zraka, zaštite ozonskog sloja i klimatskih aktivnosti.

Slijedom izmjena i dopuna Zakona o zaštiti zraka („Narodne novine“, broj 57/22) proveden je planirani inspekcijski nadzor kontrole provedbe mjera jedinice lokalne samouprave sa svrhom utvrđivanja provedbe donesenog akcijskog plana. Navedenim se osigurava provedba propisane primjene mjera zaštite zraka i ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama te zaštite ozonskog sloja.

Tablica 9.– Ostvarene vrijednosti pokazatelja rezultata mjere 8.

Pokazatelj rezultata mjere	Početna vrijednost (2020. godina)	Ciljna vrijednost 2023.	Ostvarena vrijednost pokazatelja rezultata 2023.
% provedenih planiranih inspekcijskih nadzora inspektora zaštite okoliša u području zaštite zraka	80%	90%	90%

Mjera 9. Otkrivanje, suzbijanje i procesuiranje nezakonitosti u području gospodarenja otpadom

Inspekcijskim nadzorima osoba čijom djelatnošću nastaje otpad odnosno izvornih proizvođača otpada, odlagališta otpada, centara za gospodarenje otpadom, ovlaštenih osoba za gospodarenje otpadom koje posjeduju dozvolu za gospodarenje otpadom i/ili su upisane u Očevidnike sakupljača i oporabitelja, posrednika u gospodarenju otpadom, trgovaca otpadom, prijevoznika otpada i jedinica lokalne samouprave te osoba koje obavljaju prekogranični promet otpadom pridonosi se održivom gospodarenju otpadom, smanjenju utjecaja na okoliš i zaštiti ljudskog zdravlja.

Nadzor prekograničnog prometa otpadom u Republici Hrvatskoj, osim inspektora zaštite okoliša Državnog inspektorata, provode i ovlašteni službenici Ministarstva financija - Carinske

uprave i ovlaštene službenici Ministarstva unutarnjih poslova temeljem Sporazuma o suradnji prilikom provođenja nadzora prekograničnog prometa pošiljki otpada.

Sporazum o suradnji u provedbi nadzora prekograničnog prometa pošiljki otpada sklopljen je s Ministarstvom financija i Ministarstvom unutarnjih poslova radi provedbe odredbi Uredbe (EZ-a) br. 1013/2006 Europskog parlamenta i Vijeća o pošiljkama otpada (SL L 190, 12.7.2006.), kao i zadnje izmijene i dopune Uredbe Komisije br. 2020/2174 od 19. listopada 2020. o izmjeni priloga I.C, III., III.A, IV., V., VII. i VIII. Uredbi (EZ) br. 1013/2006 Europskog parlamenta i Vijeća o pošiljkama te sprječavanja ilegalnih pošiljaka otpada, a uključuje inspekcijske nadzore ustanova, poduzeća, posrednika i trgovaca u skladu s člankom 34. Direktive 2008/98/EZ te inspekcijske nadzore pošiljaka otpada i povezane uporabe ili odlaganja pokrivajući cijelo geografsko područje Republike Hrvatske.

Kako bi se učinkovito zaustavili tokovi nezakonitog prometa otpadom te spriječio ilegalan uvoz otpada u Hrvatsku potrebno je daljnje unaprjeđenje postojeće suradnje sa susjednim državama osobito na operativnoj razini. Status provedbe mjere pri učinkovitom i pravovremenom obavljanju inspekcijskih nadzora i dalje je u skladu je s planiranim vrijednostima.

Provedeni inspekcijski nadzori prekograničnih pošiljaka otpada, odlagališta otpada, osoba koje obavljaju poslove gospodarenja otpadom te osoba čijim obavljanjem djelatnosti nastaje otpad (proizvođači otpada) doprinose održivom gospodarenju otpadom.

Tablica 10.– Ostvarene vrijednosti pokazatelja rezultata mjere 9.

Pokazatelj rezultata mjere	Početna vrijednost (2020. godina)	Ciljna vrijednost 2023.	Ostvarena vrijednost pokazatelja rezultata 2023.
% provedenih planiranih inspekcijskih nadzora inspektora zaštite okoliša u području gospodarenja otpadom	80%	90%	90%

Mjera 10. Postizanje i očuvanje dobrog stanja voda

Vodopravna inspekcija, kao nositelj ove mjere, provodi inspekcijske nadzore nad pravnim i fizičkim osobama s ciljem kontrole postupanja po odredbama Zakona o vodama („Narodne novine“, br. 66/19, 84/21 i 47/23), Zakona o vodnim uslugama („Narodne novine“, br. 66/19), Zakona o financiranju vodnoga gospodarstva („Narodne novine“, br. 153/09, 56/13, 154/14, 119/15, 120/16, 127/17 i 66/19) i ostalim propisima donesenim na temelju navedenih zakona. Krajnji cilj provedbe inspekcijskih nadzora vodopravne inspekcije je postizanje i očuvanje dobrog stanja voda.

U izvještajnom razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca 2023. godine vodopravni inspektori obavili su ukupno 2.080 inspekcijskih nadzora koji se odnose na nadzor nad vodnim dobrom, nadzor korištenja voda, nadzor zaštite voda, te nadzor obavljanja vodnih usluga.

Od ukupnog broja (2.080) inspeksijska nadzora, što je ukupno 100 % ostvarene vrijednosti pokazatelja rezultata obavljeno je: 592 inspeksijskih nadzora na temelju podnesaka, odnosno zaprimljenih prijava, 730 planiranih inspeksijskih nadzora sukladno planovima rada, 434 kontrolna inspeksijska nadzora, 164 koordiniranih inspeksijskih nadzora, 47 inspeksijskih nadzora vezano za postupanje kod iznenadnih onečišćenja voda, 107 inspeksijskih nadzora u okviru akcija s drugim inspekcijama Državnog inspektorata te 6 inspeksijskih nadzora vezano za zaštitu od požara.

Inspeksijskim nadzorima utvrđeno je 685 povreda propisa za koje su vodopravni inspektori donijeli: 618 rješenja kojim su naređene mjere za otklanjanje povreda propisa i 119 optužnih prijedloga te su u 237 slučajeva primijenjene mjere oportuniteta.

U izvještajnom razdoblju je doneseno ukupno 78 presuda prekršajnih sudova. U presudama prekršajnih sudova izrečene su novčane kazne u ukupnom iznosu od 99.257,62 eura.

U istom razdoblju su donesena 219 prekršajna naloga. Po prekršajnim nalogima naplaćene su novčane kazne u iznosu od 320.428,31 eura.

Naplaćene su novčane kazne za neizvršenje rješenja u iznosu od 27.203,42 eura.

U izvještajnom razdoblju vodopravni inspektori su donijeli 3.214 akata (izvješća, obavijesti, dopisa, odgovora, mišljenja, očitovanja i dr.).

Temeljem plana provođenja koordiniranih nadzora u 2023. godini obavljeno je 164 koordiniranih nadzora kod operatera koji su obveznici okolišne dozvole, što je ukupno 100 % ostvarene vrijednosti pokazatelja rezultata.

Vodopravna inspekcija provodi inspeksijske nadzore i kod iznenadnih i izvanrednih onečišćenja voda sukladno Državnom planu mjera za slučaj izvanrednih i iznenadnih onečišćenja voda („Narodne novine“, broj 5/11). U izvještajnom razdoblju provedeno je ukupno 47 inspeksijskih nadzora vezano za postupanje kod iznenadnih onečišćenja voda.

Koordinirani, odnosno zajednički nadzori više inspekcija, provedeni su i kod subjekata na području Nacionalnog parka Plitvička jezera, te u okviru akcijskog plana u turističkoj sezoni u 2023. godini. U okviru akcija provedeno je 107 inspeksijskih nadzora.

Sukladno Programu aktivnosti u provedbi posebnih mjera zaštite od požara od interesa za Republiku Hrvatsku u 2023. (Zaključak Vlade Republike Hrvatske, KLASA: 022-03/22-07/02, URBROJ: 50301-29/23-23-2, od 08. veljače 2023.), u razdoblju od ožujka do rujna, obavljene su kontrole nad isporučiteljima vodnih usluga sa ciljem ispravnosti sustava za dobavu vode i prostora za zahvat i crpljenje vode za potrebe zaštite od požara. Izvješća o stanju vodoopskrbnih sustava podnesena su Hrvatskoj vatrogasnoj zajednici. Provedene su 692 kontrole na temelju dostavljenih izvješća javnih isporučitelja vodnih usluga i 6 inspeksijskih nadzora, a prilikom izvršenih kontrola nisu utvrđene povrede Zakona o vodama, te nije bilo postupanja.

Za uspješnije i učinkovitije obavljanje navedenih aktivnosti iz ključnih točaka ostvarenja mjere, neophodno je jačanje ljudskih potencijala za provedbu poslova iz djelokruga rada vodopravnih inspektora, te usavršavanje postojećih ljudskih resursa vodopravne inspekcije.

Tablica 11.– Ostvarene vrijednosti pokazatelja rezultata mjere 10.

Pokazatelj rezultata mjere	Početna vrijednost (2020. godina)	Ciljna vrijednost 2023.	Ostvarena vrijednost pokazatelja rezultata 2023.
% provedenih inspekcijskih nadzora vodopravnih inspektora	100%	100%	100% (2.080)
% provedenih koordiniranih inspekcijskih nadzora vodopravnih inspektora	100%	100%	100% (164)

Mjera 11. Učinkoviti nadzor zaštite prirode Republike Hrvatske

Inspektori zaštite prirode svojim aktivnostima sudjeluju u ostvarenju cilja 3.2. „Prostorni razvoj i turizam u funkciji održivog razvoja“ iz Programa Vlade Republike Hrvatske 2020.-2024., kao i u realizaciji strateškog cilja „Smanjiti direktne pritiske na prirodu i poticati održivo korištenje prirodnih dobara“ koji je definiran u okviru „Strategije i akcijskog plana zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine“.

Shodno navedenom, s ciljem jačanja održivosti razvoja i očuvanja zaštićenih dijelova prirode Republike Hrvatske, provedeni su inspekcijski nadzori inspektora zaštite prirode kao i koordinirani inspekcijski nadzori inspektora zaštite prirode u suradnji s inspekcijama drugih sektora, djelatnicima Ministarstva unutarnjih poslova i Carinske uprave Republike Hrvatske.

Status provedbe mjere proveden je kod ključnih točaka ostvarenja mjere povećanjem broja provedenih koordiniranih inspekcijskih nadzora te provođenjem ostalih inspekcijskih nadzora vezanih za zaštićena područja i ekološku mrežu, bioraznolikost, georaznolikost, strogo zaštićene vrste, prekogranični promet i trgovinu divljim vrstama kao i drugim nadzorima iz nadležnosti inspekcije zaštite prirode.

Na osnovu provedenih inspekcijskih nadzora u izvještajnom razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca 2023. godine naloženo je 15 upravnih mjera, izdano je 17 prekršajnih naloga i podnesena su 32 optužna prijedloga.

Ostvarena vrijednost pokazatelja rezultata (broj provedenih koordiniranih inspekcijskih nadzora inspektora zaštite prirode i broj provedenih inspekcijskih nadzora inspektora zaštite prirode) tijekom 2023. godine u ukupnom broju od 1.536 inspekcijskih nadzora, od kojih je 91 koordinirani inspekcijski nadzor - potvrđuje da su ostvarene sve aktivnosti u provedbi ove mjere, odnosno da su ključne točke provedbe mjere ostvarene uredno.

Tablica 12.– Ostvarene vrijednosti pokazatelja rezultata mjere 11.

Pokazatelj rezultata mjere	Početna vrijednost (2020. godina)	Ciljna vrijednost 2023.	Ostvarena vrijednost pokazatelja rezultata 2023.
----------------------------	-----------------------------------	-------------------------	--

provedeni koordinirani inspekcijski nadzori inspektora zaštite prirode	30	38	91
provedeni inspekcijski nadzori inspektora zaštite prirode	1.536	1.513	1.536

Mjera 12. Osiguravanje propisane kvalitete u turizmu i ugostiteljstvu

Obavljanjem inspekcijskih nadzora nad poslovanjem ugostitelja i pružatelja ugostiteljskih usluga i usluga u turizmu, osigurava se primjena propisane kvalitete turističkih i ugostiteljskih usluga što posljedično utječe na uspješnost pozicioniranja Hrvatske među vodeće turističke zemlje svijeta.

U cilju održavanja kvalitete u turizmu, kao i osiguravanja sigurnosti turista, turistička inspekcija obavlja samostalne inspekcijske nadzore, kao i koordinirane inspekcijske nadzore s drugim inspekcijama Državnog inspektorata, dajući pritom važnost oportunitetu, koji u određenim slučajevima povreda propisa omogućava ne poduzimanje prekršajnih mjera prema prekršiteljima. Navedeni instrument omogućava izgradnju partnerskih odnosa između turističkog inspektora i svih nadziranih subjekata, a na koji način se ostvaruje savjetodavna uloga prema gospodarstveniku.

Isto tako, turistički inspektori svojim djelovanjem pridonose suzbijanju nelojalne konkurencije, a koja je, između ostalog, na tržištu prisutna zbog neregistriranog obavljanja ugostiteljske djelatnosti, neregistriranog pružanja ugostiteljskih usluga i neregistriranog pružanja usluga u turizmu.

Provodeći aktivnosti turističke inspekcije, turistički inspektori su u razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca 2023. godine obavili su ukupno 8.082 inspekcijska nadzora. Od ukupnog broja inspekcijskih nadzora (8.082), u 6.292 inspekcijska nadzora nisu utvrđene povrede propisa, odnosno 77,85% nadziranih objekata i subjekata poslovalo je sukladno propisima.

U 1.790 (22,15%) inspekcijskih nadzora utvrđeno je ukupno 1.923 razne povrede propisa, od kojeg broja su turistički inspektori za 1.482 povrede propisa primijenili načelo oportuniteta, a što iznosi 77,06 % u odnosu na ukupan broj utvrđenih povreda propisa.

Naime, u izvještajnom su razdoblju turistički inspektori u planiranom roku proveli sve ključne točke ostvarenja definiranih za ostvarenje mjere osiguranja propisane kvalitete u turizmu i ugostiteljstvu.

Tako je u ovom izvještajnom razdoblju, prilikom obavljanja inspekcijskih nadzora nad radom legalnih pružatelja ugostiteljskih i turističkih usluga mjera izvršena, odnosno planirana ciljana vrijednost nadzora nad radom nad legalnih pružatelja ugostiteljskih i turističkih usluga je uspješno ostvarena.

Nadalje, u izvještajnom razdoblju je došlo do povećanja broja obavljenih inspekcijskih nadzora nad prijavom i odjavom boravka turista te nad obračunom, naplatom i uplatom boravišne/ turističke pristojbe u kojima su utvrđene povrede propisa, u odnosu na ukupan broj obavljenih inspekcijskih nadzora nad prijavom i odjavom boravka turista te nad obračunom, naplatom i

uplatom boravišne/turističke pristojbe. Naime, za vrijeme trajanja „posebnih okolnosti“ prekršajni postupci su bili suspendirani, odnosno turistički inspektori za vrijeme trajanja istih nisu imali ovlasti prekršajno sankcionirati prekršitelje odredbi Zakona o turističkoj pristojbi. „Posebne okolnosti“ su prestale 13. svibnja 2023. godine, stupanjem na snagu Odluke o proglašenju prestanka epidemije bolesti COVID-19 uzrokovane virusom SARS-CoV-2, objavljene u „Narodnim novinama“, broj: 51/03, a što je rezultiralo povećanjem broja nadzora u kojima su utvrđene povrede Zakona o turističkoj pristojbi jer turistički inspektori Državnog inspektorata ponovno imaju ovlasti prekršajno sankcionirati sve obveznike plaćanja turističke pristojbe, odnosno podnositi optužne prijedloge za pokretanje prekršajnih postupaka, izdavati prekršajnih naloga, te naplaćivati novčane kazne na mjestu izvršenja prekršaja.

Tijekom prvog tromjesečja 2023. godine rad turističkih inspektora intenziviran je pri provođenju inspekcijskih nadzora u kojima je kontrolirano jesu li ugostitelji nakon 31. prosinca 2022. odnosno od 1. siječnja 2023. godine neopravdano povećali cijene ugostiteljskih usluga, a imajući u vidu Zaključak Vlade Republike Hrvatske od 5. siječnja 2023. godine, objavljen u „Narodnim novinama“ broj: 3/23.

Tijekom drugog i trećeg tromjesečja 2023. godine turistička inspekcija je svoje aktivnosti fokusirala na pripremu i provedbu turističke sezone. Tako su u svrhu lakšeg i kvalitetnijeg planiranja inspekcijskih nadzora, samostalnih ili koordiniranih, izrađene interne baze podataka subjekata i objekata nadzora, a pri izradi istih kojih su uvelike pomogli podatci iz sustava eVisitor Hrvatske turističke zajednice. Pri provedbi turističke predsezone i sezone 2023., turistička inspekcija je uvelike sudjelovala u obavljanju koordiniranih inspekcijskih nadzora s ostalim inspekcijama Državnog inspektorata. Naime, koordinirani inspekcijski nadzori u predsezoni prvenstveno su obavljani nad poslovanjem kampova, hotela i marina, budući u istima boravi najveći broj gostiju, odnosno u istima je najveća fluktuacija gostiju, te drugih objekata u kojima nisu obavljani inspekcijski nadzori prethodnih godina.

Poseban naglasak tijekom turističke predsezone stavljen je na provođenje inspekcijskih nadzora neregistriranog obavljanja djelatnosti, te je s obzirom na ostvareni pokazatelj rezultata „% utvrđenih neregistriranih pružatelja ugostiteljskih i turističkih usluga“ prilikom obavljanja inspekcijskih nadzora nad neregistriranim obavljanjem ugostiteljske djelatnosti i pružanjem ugostiteljskih usluga i usluga u turizmu, u izvještajnom razdoblju planirana mjera i izvršena.

Tablica 13. – Ostvarene vrijednosti pokazatelja rezultata mjere 12.

Pokazatelj rezultata mjere	Početna vrijednost (2020. godina)	Ciljna vrijednost 2023.	Ostvarena vrijednost pokazatelja rezultata 2023.
% provedenih inspekcijskih nadzora turističkih inspektora nad radom legalnih pružatelja ugostiteljskih i turističkih usluga	79%	80,50%	93%
% smanjenja povreda utvrđenih kontrolom Zakona o turističkoj pristojbi	19%	17,5%	22,42%

% utvrđenih neregistriranih pružatelja ugostiteljskih i turističkih usluga	8%	8,7%	14,09%
--	----	------	--------

Mjera 13. Suzbijanje nezakonitog i poticanje kvalitetnog građenja u Republici Hrvatskoj

U odnosu na prethodna izvještajna razdoblja, tijekom 2023. godine postignut je vidljiv napredak kod izvršenja inspekcijskih rješenja o uklanjanju odnosno uklanjanja nezakonitih građevina iz prostora.

Naime, Državni inspektorat je pokrenuo akcije uklanjanja navedenih nezakonito izgrađenih građevina te su posljedično građevinski inspektori obavljali inspekcijske nadzore kontrole izvršenja donesenih rješenja i izricanja novčanih kazni kojima se investitori prisiljavaju na uklanjanje nezakonite građevine. Državni inspektorat je putem ugovornih izvođača uklonio 19 nezakonito izgrađenih građevina, uključujući dugogodišnje nezakonite građevine na području uvale Vruja u Splitsko-dalmatinskoj županiji. Organizirane i najavljene akcije uklanjanja bitno su utjecale na postupanje investitora nezakonitog građenja, jer su sami uklonili 417 već izgrađenih nezakonitih građevina, što je povećanje od 60% u odnosu na 2022. godinu, kada su uklonili 217 građevina. Zbog navedenog građevinska inspekcija je obustavila gotovo 600 inspekcijskih postupaka jer su investitori, osim uklanjanja, tijekom inspekcijskog postupka ishodili propisani akt za građenje te tako uskladili građenje s važećim propisima o gradnji u Republici Hrvatskoj.

S obzirom na povećanje broja provedenih aktivnosti kontrola izvršenja donesenih rješenja koje su provodili građevinski inspektori u ovom izvještajnom razdoblju, planirani pokazatelj rezultata provedenih inspekcijskih nadzora građenja koji su u tijeku u odnosu na ukupan broj inspekcijskih nadzora građevinskih inspektora nije ostvaren s raspoređenim brojem građevinskih inspektora (ostvarena vrijednost 19% manja od ciljane vrijednosti, Tablica 14.).

Jedan od ključnih pokazatelja mjere su nadzori u zaštićenim i izvan građevinskim područjima. Iako je planirani broj od 1200 skoro postignut (1.172), u narednom razdoblju potrebno je povećati nadzor građenja u tim vrijednim područjima.

Građevinska inspekcija od 2021. godine kontinuirano obavlja poslove uklanjanja potresom oštećenih zgrada koje prijete urušavanjem te je do kraja 2023. godine ukupno uklonjeno 513 uništenih zgrada. S obzirom da uklanjanje građevina ili njihovih dijelova uključuje i gospodarenje građevnim otpadom nastalim razgradnjom, sukladno propisima o gospodarenju otpadom - županije odnosno Grad Zagreb moraju osigurati odlagališta (deponije) građevinskog materijala koji nastaje uklanjanjem zgrada.

Postignuto je ostvarenje jedne od ključnih točaka mjere koja se odnosi na povezivanje građevinske inspekcije sa Informacijskim sustavom prostornoga uređenja (ISPU). Građevinski inspektori putem ISPU sustava zaprimaju prijave početka građenja, imaju uvid u sve izdane izvršne građevinske dozvole i glavne projekte te im je tijekom 2023. godine omogućen i upis u e-Građevinski dnevnik.

Zaključno, provedba mjere koju provodi građevinska inspekcija je u tijeku, a shodno naprijed ostvarenim aktivnostima ocjenjuje se da je postignut ukupni napredak bitan za ostvarivanje mjere suzbijanja nezakonitog građenja u Republici Hrvatskoj.

Tablica 14. – Ostvarene vrijednosti pokazatelja rezultata mjere 13.

Pokazatelj rezultata mjere	Početna vrijednost (2020. godina)	Ciljna vrijednost 2023.	Ostvarena vrijednost pokazatelja rezultata 2023.
% provedenih inspekcijskih nadzora građenja u tijeku u odnosu na ukupan broj nadzora	51% (3.937 od 7.721)	65%	46% (2.218 od 4.774)
broj inspekcijskih nadzora građenja u posebno zaštićenim i izvan građevinskim područjima	1.093	1.200	1.172
% nezakonitih građevina uklonjenih iz prostora te građevina usklađenih s propisima nakon postupanja inspekcije, u odnosu na broj izvršnih rješenja kojima su naređene inspekcijske mjere i izrečene novčane kazne	43% (640 od 1.502)	55%	55% (881 od 1.617)
broj uklonjenih uništenih zgrada	100 (2021.)	350	176

Mjera 14. Povećanje učinkovitosti zaštite javnozdravstvenog interesa

Sanitarna inspekcija u pogledu zaštite javno zdravstvenog interesa pokriva različita područja: sigurnost hrane, proizvodnju i stavljanje na tržište predmeta opće uporabe, kemikalije i biocide, zaštite pučanstva od zaraznih bolesti, buku, ograničenu uporabu duhana i duhanskih proizvoda te zaštitu od zračenja.

U cilju provedbe ove mjere - Povećanje učinkovitosti zaštite javnozdravstvenog interesa sanitarna inspekcija je kontinuirano povodila inspekcijske nadzore shodno donesenom Programu rada Državnog inspektorata za 2023. godinu, operativnim planovima inspekcijskih nadzora i planu monitoringa za 2023. godinu koji se izradio na temelju analize rizika, uzimajući pri tome u obzir aktualne rizike, pojavu i raširenost zaraznih bolesti, rezultate službenih kontrola i provedenih inspekcijskih nadzora iz prethodnog razdoblja te rizike koji se odnose na obavljanje određenih djelatnosti u smislu javnozdravstvenog interesa. Ujedno, organizacija i provedba inspekcijskih nadzora se prilagođavala i novonastalim hitnim stanjima kao što su: pojava trovanja, stavljanja na tržište zdravstveno neispravne hrane, zaprimljene hitne obavijesti putem RASFF sustava.

Tako je u izvještajnom razdoblju sanitarna inspekcija gotovo u potpunosti realizirala planirani broj inspeksijskih nadzora te je ostvarila 97% inspeksijskih nadzora od planiranog broja. U okviru navedenog postotka nadzora, porastao je broj nadzora nad uvoznim pošiljkama (za 9% više nadzora u odnosu na 2022. godinu), kao posljedica povećanog broja zahtjeva za kontrolom pri uvozu.

Najveći udio provedenih inspeksijskih nadzora u 2023. godini se odnosio na kontrolu sigurnosti hrane od polja do stola. Naime, u području sigurnosti hrane tijekom 2023. godine na unutarnjem tržištu provedeno je ukupno 7.392 inspeksijska nadzora, uključujući i uzorkovanja hrane (1.885), čime je ostvaren plan ukupnog broja planiranih nadzora na unutarnjem tržištu, ali sa odstupanjima od realizacije po različitim djelatnostima. Nešto manja realizacija planiranog broja inspeksijskih nadzora ostvarena nad proizvodnjom hrane, dok je kao posljedica povećanog broja zaprimljenih prijava podnositelja i provedene akcije – Nadzor nad sljediivošću hrane životinjskog porijekla povećana provedba inspeksijskih nadzora objekata koji posluju u okviru ugostiteljskoj djelatnosti. Također, povećanje uzorkovanja hrane u odnosu na planirano uzorkovanje se provodilo radi nastalih incidenata: sumnje u sigurnost bezalkoholnih pića, utvrđivanja posljedica požara u tvrtki za gospodarenje otpadom Drava International d.o.o., Osijek, te prijava na izvoz nesukladnih mandarina.

U području kemikalija i biocida, osim redovitih inspeksijskih nadzora, sanitarna inspekcija je sudjelovala u provedbi projekta REF-11 Europske agencije za sigurnost kemikalija koji je uspostavljen s ciljem kontrole sigurnosno-tehničkih listova kemikalija koje se proizvode, uvoze ili distribuiraju u Republiku Hrvatsku. Nadalje, nastavljeni su već započeti nadzori autorizacije kao i nadzori REACH restrikcija kroz prvenstveno provedu analize proizvoda. U potpunosti su prekinuti nadzori biocida pod Odlukama Stožera civilne zaštite Republike Hrvatske, s obzirom da su sve donesene Odluke ukinute do svibnja 2023. godine.

U području predmeta opće uporabe fokus sanitarne inspekcije je bio usmjeren na provedbu inspeksijskih nadzora duhana i duhanskih proizvoda, te zabranu reklamiranja i oglašavanja istih obzirom na uočen rastući trend širenja i oglašavanja tržišta e-cigareta, posebice putem Internet trgovina i društvenih mreža.

U cilju zaštite zdravlja ljudi od negativnih učinaka bilo kakvog zagađenja vode namijenjene za ljudsku potrošnju, osiguravanjem njezine zdravstvene ispravnosti, sanitarna inspekcija je u 2023. godini provodila redovne službene kontrole, a zbog stupanja na snagu novog Zakona o vodi za ljudsku potrošnju („Narodne novine“, broj 30/23) kojim je *Legionella* postala parametar zdravstvene ispravnosti, porastao je udio nesukladnih uzoraka za 5 % te sukladno tome i postupanje sanitarne inspekcije u slučajevima nesukladnih uzoraka vode za ljudsku potrošnju.

U cilju provedbe učinkovite službene kontrole i osiguranja transparentnih javnozdravstvenih zahtjeva prema poslovnim subjektima važna je uspostava i ažuriranje zakonodavnog okvira, te je u vezi toga sanitarna inspekcija sudjelovala u pripremi pet (5) prijedloga zakona i sedam (7) pod zakonskih akata, a u svrhu jednoobraznog postupanja inspektora u provedbi inspeksijskog nadzora izrađene su nove upute za rad sanitarnih inspektora (10 uputa).

Nadalje, sanitarna inspekcija je kontinuirano, na temelju zahtjeva stranaka, izdavala posebne uvijete gradnje, potvrde na glavni projekt i izvozne certifikate te je evidentirala subjekte u poslovanju s hranom.

Za djelotvornu, stručnu i pouzdanu provedbu inspeksijskih nadzora i službenih kontrola neophodna je educiranost i iskustvo ljudskih potencijala pa su se uz redovnu provedbu inspeksijskih nadzora organizirale i provodile edukacije za sanitarnu inspekciju, koje su sadržajno i terminski prilagođene potrebama inspektora.

Tablica 15. – Ostvarene vrijednosti pokazatelja rezultata mjere 14.

Pokazatelj rezultata mjere	Početna vrijednost (2020. godina)	Ciljna vrijednost 2023.	Ostvarena vrijednost pokazatelja rezultata
% provedenih inspeksijskih nadzora sanitarne inspekcije i inspekcije gospodarenja otrovnim kemikalijama u odnosu na planirane	100%	100%	97% (78.144 inspeksijska nadzora (od kojih 67.414 granična sanitarna inspekcija))
broj provedenih edukacija sanitarnih inspektora i inspektora gospodarenja otrovnim kemikalijama	12	12	12
% izdanih potvrda, certifikata i posebnih uvjeta u odnosu na ukupno podnesene zahtjeve	99%	99%	99% (702)

Mjera 15. Održavanje propisanih standarda u području rudarstva, energetike i opreme pod tlakom

Rudarska inspekcija, energetska inspekcija i inspekcija opreme pod tlakom je sukladno broju raspoređenih inspektora u 2023. godini provela planirane aktivnosti za ostvarenje devet ključnih točaka ostvarenja i tako utjecala na provedbu mjere Održavanja propisanih standarda u području rudarstva, energetike i opreme pod tlakom.

Rudarski inspektori su u provedbi inspeksijskih nadzora iz djelokruga nadležnosti rudarske inspekcije od planiranih 410 (100%) inspeksijskih nadzora za 2023. godinu, u razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca 2023. godine ostvarili 456 inspeksijskih nadzora, što predstavlja ostvarenje od 112%, odnosno 12% više od planiranog broja inspeksijskih nadzora rudarskih inspektora za 2023. godinu.

Energetski inspektori su u provedbi inspeksijskih nadzora iz djelokruga nadležnosti energetske inspekcije od planiranih 560 (100%) inspeksijskih nadzora za 2023. godinu, u izvještajnom razdoblju ostvarili 608 inspeksijskih nadzora, što predstavlja ostvarenje od 109%, odnosno 9% više od planiranog broja inspeksijskih nadzora energetskih inspektora za 2023. godinu.

Ujedno, energetska inspekcija je u izvještajnom razdoblju ostvarila unutar vremenskih rokova i sve planirane inspeksijske nadzore vezane na ostvarivanje Programa aktivnosti u provedbi

posebnih mjera zaštite od požara od interesa za Republiku Hrvatsku u 2023. godini, te su na temelju provedenih inspekcijskih nadzora ostvareni odlični rezultati u razmijeni znanja i provedbi mjera zaštite od požara na trasama vodova i pripadajućim elektroenergetskim građevinama na priobalnom i otočnom području Republike Hrvatske.

Inspektori opreme pod tlakom su u provedbi inspekcijskih nadzora iz djelokruga nadležnosti inspektora opreme pod tlakom od planiranog broja 320 (100%) inspekcijskih nadzora za 2023. godinu, u izvještajnom razdoblju ostvarili 353 inspekcijska nadzora, što predstavlja ostvarenje od 111%, odnosno 11% više od planiranog broja inspekcijskih nadzora inspektora opreme pod tlakom za 2023. godinu.

Tablica 16. – Ostvarene vrijednosti pokazatelja rezultata mjere 15.

Pokazatelj rezultata mjere	Početna vrijednost (2020. godina)	Ciljna vrijednost 2023.	Ostvarena vrijednost pokazatelja rezultata 2023.
% provedenih inspekcijskih nadzora rudarskih inspektora	100% (430)	100% (410)	112% (456)
% provedenih inspekcijskih nadzora energetske inspektora	100% (495)	100% (560)	109% (608)
% provedenih inspekcijskih nadzora inspektora opreme pod tlakom	100% (560)	100% (320)	111% (353)

Mjera 16. Zakonito, djelotvorno i učinkovito planiranje i upravljanje promjenama

Sektor za nabavu, strateško planiranje i upravljanje imovinom sudjeluje u ostvarenju ove mjere realizacijom svojih aktivnosti razvidnih iz pet ključnih točaka ostvarenja koje su terminološki obuhvaćene ovim godišnjim izvješćem.

Shodno zakonski propisanim obvezama svih tijela državne uprave, realizirani su slijedeći akti: izrađeno je Godišnje izvješće o provedbi Provedbenog programa Državnog inspektorata razdoblje 2021.-2024. u 2022. godini i dostavljeno Koordinacijskom tijelu u sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske, izrađeno je i objavljeno Godišnje izvješće o radu Državnog inspektorata za 2022. godinu. U prosincu 2023. su napravljene izmjene i dopune Provedbenog programa Državnog inspektorata za razdoblje 2021.-2024. te je donesen i objavljen Godišnji plan rada Državnog inspektorata za 2024., a sukladno odredbi članka 78. Zakona o Državnom inspektoratu izrađen je i Program rada Državnog inspektorata za 2024. godinu za sve inspekcijske poslove iz djelokruga nadležnosti Državnog inspektorata.

Plan projekta Uspostava sustava upravljanja kvalitetom u Državnom inspektoratu je realiziran u dijelu prihvaćenih inicijativa Akcijskim planom provedbe prijedloga poboljšanja s rokovima za 2023. godinu. Daljnja realizacija uspostave sustava upravljanja kvalitetom u Inspektoratu se naslanja na aktivnosti Ministarstva pravosuđa i uprave odnosno pohađanje novih,

optimiziranih, edukacijskih modula za uvođenje kvalitete u javnu upravu. U listopadu o.g. glavni državni inspektor je donio Odluku o imenovanju voditelja upravljanja kvalitetom i članovima šireg stručnog tima za kvalitetu u Državnom inspektoratu, koji su ujedno u obvezi usvojiti znanja i vještine iz ponuđenih edukacijskih alata pri Državnoj školi za javnu upravu.

Sektor za ljudske potencijale, pravne poslove i uredsko poslovanje sudjeluje u ostvarenju ove mjere provedbom aktivnosti iz djelokruga rada pravnih poslova, i to: izradom Plana zakonodavnih aktivnosti Državnog inspektorata, izradom Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Državnom inspektoratu, izradom Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Državnog inspektorata, izradom Pravilnika o unutarnjem redu Državnog inspektorata, izradom uputa i naputaka za rad iz područja i djelokruga rada pravnih poslova Državnog inspektorata te izradom mišljenja na nacрте prijedloga zakona, drugih propisa i akata tijela državne uprave.

S obzirom na terminološki planiranu realizaciju ostvarenja ključnih točaka navedenih aktivnosti, tijekom izvještajnog razdoblja, a do stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Državnom inspektoratu (29. lipnja 2023.), pravne aktivnosti su bile usmjerene na pripremu, koordinaciju i izradu podzakonskih akata čija je obveza donošenja proizašla iz prijelaznih i završnih odredbi cit. Zakona i članka 103. stavka 4. Zakona o Državnom inspektoratu („Narodne novine“, broj 115/18, 117/21 i 67/23). Tako je izrađen i donesen Pravilnik o polaganju stručnog ispita za inspektora Državnog inspektorata, Naputak o načinu rada građevinske inspekcije, Naputak o načinu pečaćenja kada se rješenje inspektora Državnog inspektorata izvršava pečaćenjem i o načinu zatvaranja i označivanja zatvorenog gradilišta, dok je u tijeku izrada Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Državnog inspektorata i ostalih podzakonskih akata čije donošenje se očekuje u narednom izvještajnom razdoblju.

Sektor za unutarnji i kontrolno-instruktivni nadzor sudjeluje u ostvarenju mjere zakonitog, djelotvornog i učinkovitog planiranja i upravljanja promjenama primarno kroz dvije točke ostvarenja, i to: izrada rješenja po prigovoru i provedba unutarnjih nadzora po zaprimljenim predstavkama. U 2023. godini zaprimljeno je ukupno 29 prigovora stranaka podnesenih temeljem čl.122. Zakona o općem upravnom postupku („Narodne novine“, broj 47/09, 110/21). U većem broju slučajeva se prigovor odnosio na obavijesti tržišne inspekcije i inspekcije zaštite okoliša. Rješavajući po prigovorima, za dva prigovora izrađen je nacrt rješenja kojim je prigovor prihvaćen (12% od ukupno zaprimljenog broja prigovora), jednim rješenjem je prigovor djelomično prihvaćen, dok je u svim ostalim slučajevima prigovor odbijen ili odbačen. Izrazito nizak postotak prihvaćenih prigovora je u direktnoj korelaciji s visokom razinom ispravnosti postupanja inspektora u konkretnim inspeksijskim nadzorima. U izvještajnom razdoblju je zaprimljeno 12 predstavlki građana/drugih subjekata te je po obavljenim unutarnjim nadzorima u 7 nadzora utvrđena nepravilnost u radu inspektora. Sektor je temeljem utvrđenih nepravilnosti predlagao čelniku tijela pokretanje postupka zbog teških povreda službene dužnosti, podnošenje kaznenih prijava te donošenje rješenja o privremenom udaljenju iz službe.

Tablica 17. – Ostvarene vrijednosti pokazatelja rezultata mjere 16.

Pokazatelj rezultata mjere	Početna vrijednost (2020. godina)	Ciljna vrijednost 2023.	Ostvarena vrijednost pokazatelja rezultata 2023.
----------------------------	-----------------------------------	-------------------------	--

% zakonodavno propisanih planova i izvještaja koji su izrađeni i objavljeni u roku	100% (6)	100% (5)	100% (5)
% ostvarenja zakonodavnih aktivnosti	100%	100%	100%
% smanjenja zaprimljenih opravdanih prigovora i predstavlki građana i ostalih subjekata	100% (2020. - 45 predstavlki/prigovora)	20%	12% (2)

Mjera 17. Djelotvorno upravljanje ljudskim resursima

Sektor za ljudske potencijale, pravne poslove i uredsko poslovanje sudjeluje u ostvarenju ove mjere realizacijom sljedećih aktivnosti, kojima se ostvaruju ključne točke za ostvarenje mjere: izradom i donošenjem Plana prijma službenika u Državnom inspektoratu, raspisivanjem javnih natječaja za zapošljavanje službenika sukladno Planu prijma, kontinuiranim ažuriranjem osobnih dosjea novozaposlenih službenika, kao i dosjea zaposlenih državnih službenika i namještenika u Državnom inspektoratu te donošenjem rješenja o rasporedu, premještaju i ostalih rješenja iz službeničkih odnosa sukladno Zakonu o državnim službenicima („Narodne novine“ broj 155/2023), odnosno u izvještajnoj godini Zakonu o državnim službenicima („Narodne novine“, broj 92/05, 140/05, 142/06, 77/07, 107/07, 27/08, 34/11, 49/11, 150/11, 34/12, 49/12, 37/13, 38/13, 01/15, 138/15, 61/17, 70/19, 98/19).

S obzirom da se plan prijma koje je donosilo središnje tijelo za službeničke odnose ne donosi od 2020. godine, te se zapošljavanja u državnoj službi odvijaju temeljem osnovano obrazložene potrebe tijela državne uprave koja se prethodno šalje na mišljenje tijelu državne uprave zaduženom za službeničke odnose (Ministarstvu pravosuđa i uprave), Državni inspektorat je u 2023. godini temeljem pozitivnog mišljenja navedenog Ministarstva raspisao četiri (4) javna natječaja za 84 radna mjesta, odnosno za ukupno 96 izvršitelja od kojih je 20 vježbenika. Postupak po dva (2) javna natječaja iz prosinca 2023. godine još uvijek je u tijeku.

Na dan 31. prosinca 2023. godine u Državnom inspektoratu su 304 državna službenika imala rješenje temeljem Uredbe o mogućnosti rada državnog službenika na izdvojenom mjestu i rada s nepunim radnim vremenom („Narodne novine“, broj 33/06) i Upute o radu na izdvojenom mjestu u hibridnom modelu rada, Državni inspektorat, KLASA: 011-02/23-01/2, URBROJ: 443-01-05-01-1 od 13. ožujka 2023. godine.

Djelotvorno upravljanje ljudskim resursima ostvaruje se i kroz četiri točke ostvarenja Sektora za unutarnji i kontrolno-instruktivni nadzor, i to provedenim planiranim kontrolno-instruktivni nadzorima, obavljenim zastupanjima pred upravnim sudovima i provedenim planiranim instrukcijama i edukacijama inspektora. Izrađenim planom predviđen je broj kontrolno-instruktivnih nadzora, a u pogledu unutarnjih nadzora isti se odrađuju dijelom po predstavkama, a dijelom temeljem Plana provjere prisutnosti alkohola u organizmu službenika Državnog inspektorata za 2023. godinu. Ukupno je provedeno 17 kontrolno-instruktivna nadzora

različitih vrsta inspekcija iz Državnog inspektorata i inspektora iz različitih područnih ureda te 38 unutarnjih nadzora. Utvrđene je 26 povreda službenih dužnosti koje imaju značaj težih povreda iz čl. 99. Zakona o državnim službenicima. Slijedom utvrđenog, predloženo je glavnom državnom inspektoru i izdano ukupno tri (3) rješenja o privremenom udaljenju iz službe (do okončanja postupka pred službeničkim sudom). U 2023. godini provedenim nadzorima nisu utvrđene povrede kojima s bi bile utvrđene osnove sumnje za počinjenje kaznenih dijela.

Nadalje, Sektor za unutarnji i kontrolno-instruktivni nadzor je u izvještajnom razdoblju obavio ukupno 41 zastupanje pred upravnim sudovima u Zagrebu, Rijeci, Osijeku i Splitu, od toga su 23 zastupanja bila vezana za inspekcijske postupke, od kojih su dva (2) zastupanja obavljena zajedno sa službenicima Sektora za drugostupanjski upravni postupak. U svim zastupanjima, kod kojih je postupak završen pred upravnim sudom, donesene su prvostupanjske presude (nepravomoćne) kojima su odbijeni tužbeni zahtjevi tužitelja protiv Državnog inspektorata kao tuženika. Pred službeničkim sudovima Republike Hrvatske ukupno su obavljena 32 zastupanja. U 2023. godini zaprimljeno je ukupno šest (6) odluka službeničkog suda kojima su službenici proglašeni odgovornim za počinjenja teških povreda službenih dužnosti. Izrečene su sljedeće kazne: prestanak državne službe u jednom (1) slučaju, novčana kazna 20% uskrate od plaće na 3 mjeseca u dva (2) slučaja, novčana kazna 20% uskrate od plaće na 6 mjeseci u jednom (1) slučaju, novčana kazna 10% uskrate od plaće na 1 mjesec u jednom (1) slučaju i novčana kazna 15% uskrate od plaće na 3 mjeseca u tri (3) slučaja.

Ujedno, instrukcije i edukacije inspektora provodile su se kontinuirano i to kako unutar kontrolno-instruktivnih nadzora tako i donošenjem rješenja po prigovorima, te svakodnevnim usmenim instrukcijama.

Ostvarivanje planiranih aktivnosti iz područja zaštite na radu i zaštite od požara provedeno je kontinuiranom edukacijom i savjetovanjem državnih službenika i namještenika iz područja zaštite na radu i zaštite od požara, osposobljavanjem državnih službenika i namještenika iz područja zaštite na radu i zaštite od požara, održavanjem sjednica Odbora za zaštitu na radu na kojima su razmatrane prethodne aktivnosti i planirane buduće aktivnosti, nadzorom na mjestima rada i poduzimanjem radnji u cilju unaprijeđenja sigurnosti i smanjenju rizika na mjestima rada, ažuriranjem propisanih imenovanja u skladu s fluktuacijom državnih službenika i namještenika, izradom planova evakuacije i spašavanja, utvrđivanjem zdravstvene sposobnosti državnih službenika za obavljanje poslova s posebnim uvjetima rada, praćenjem potreba državnih službenika i namještenika za osobnom zaštitnom opremom u smislu zajedničke suradnje u izboru i nabavi propisane osobne zaštitne opreme.

Poradi dodatne provjere i osiguranja zdravlja državnih službenika i namještenika provedeno je upućivanje državnih službenika i namještenika na pregled vida kod specijaliste medicine rada sukladno odredbi članka 19. Pravilnika o zaštiti na radu radnika izloženim statodinamičkim, psihofiziološkim i drugim naporima na radu („Narodne novine“, broj 73/21). U studenome 2023. godine navedena aktivnost pregleda vida planirana je kao dodatna ključna točka u izmjenama i dopunama provedenog programa Državnog inspektorata za razdoblje 2021. – 2024. godine, dok su aktivnosti vezane za ključnu točku 8. „Osposobljeni zaposlenici za provedbu preventivnih mjera zaštite od požara, gašenja požara i spašavanja ljudi i imovine“ vremenski prenesene za provedbu u 2024. godini.

U izvještajnom razdoblju utvrđen je rast ozljeda na radu (7 ozljeda na radu tijekom procesa rada) odnosno za tri ozljede više od planiranog broja ozljeda. Naime tri nastale ozljede na radu su uzrokovane nepredvidivim uzrokom (opasnostima od padova u ravnini kretanja, pad u dubinu, pad-udarac predmeta) i protupravnim djelovanjem trećih osoba te iste nisu direktno uzrokovane neprimjenom odredbi Zakona o zaštiti na radu („Narodne novine“, br. 71/2014, 118/2014, 94/2018 i 96/2018) i provedbenih propisa.

Tablica 18. – Ostvarene vrijednosti pokazatelja rezultata mjere 17.

Pokazatelj rezultata mjere	Početna vrijednost (2020. godina)	Ciljna vrijednost 2023.	Ostvarena vrijednost pokazatelja rezultata 2023.
% popunjenosti potrebnog broja državnih službenika i namještenika utvrđenih Uredbom o unutarnjem ustrojstvu Državnog inspektorata	70% (1.384 raspoređena izvršitelja)	71%	65%
% provedenih kontrolno-instruktivnih nadzora bez utvrđenih većih nepravilnosti	69%	45%	55%
smanjenje broja nezgoda i ozljeda na radu vezanih za procese rada Državnog inspektorata	9	4	7

Mjera 18. Djelotvorno upravljanje resursima te odnosima s partnerima i korisnicima usluga

Tijekom izvještajnog razdoblja Kabinet glavnog državnog inspektora je transparentno pružao građanima Republike Hrvatske i ostalim zainteresiranim dionicima sve javnosti bitne informacije o radu inspekcija Inspektorata putem svojih Internet stranica (razvidno na poveznici: <https://dirh.gov.hr/>), kao i odgovarajući na upite građana i novinarske upite.

Sektor za proračun i računovodstvene poslove, čije su aktivnosti operativno planirane i Godišnjim planom rada Državnog inspektorata za 2023. godinu, u izvještajnom razdoblju je izradio i u zakonski propisanim rokovima predao sva financijska izvješća: Završno izvješće za 2022. godinu, financijska izvješća za prvi kvartal 2023. godine, polugodišnja izvješća za 2023. godinu, devetomjesečna izvješća za 2023. te Izjavu o fiskalnoj odgovornosti za 2022. godinu koja je u cijelosti popunjena i izvršena sukladno rokovima za predaju. U navedenom izvještajnom razdoblju izvršena je prilagodba financijskog plana Državnog inspektorata shodno potrebama ovog tijela državne uprave i to putem Rebalansa Državnog proračuna, kao i preraspodjelama Državnog proračuna.

Nadalje, u prosincu 2023. godine izrađen je i prijedlog Financijskog plana Državnog inspektorata za razdoblje 2024.-2026. godine.

Nadalje, ustrojstveno i Provedbenim programom definirane aktivnosti Sektora za nabavu, strateško planiranje i upravljanje imovinom uredno su provedene i realizirane sukladno zakonski propisanim rokovima, što je razvidno iz ključnih točaka kako slijedi: izrađen je i objavljen Plan nabave Državnog inspektorata za 2023. godinu i sve njegove izmjene i dopune kroz godinu, donesen je i objavljen Registar ugovora, izrađena su statistička izvješća vezano za praćenje provedbe postupaka nabave, a svi postupci nabave provedeni su sukladno Planu nabave. Sklopljeni su sporazumi i ugovori o zakupu, uporabi i korištenju poslovnih prostora, ažurirane su interne evidencije poslovnih prostora, izvršen je elektronički upis i ažuriranje podataka u Središnjem registru državne imovine za poslovne prostore koje koristi Državni inspektorat te se upravljalo službenim automobilima za obavljanje svoje djelatnosti u skladu s internim procedurama i uputama Državnog inspektorata.

Ostale aktivnosti vezane za proces nabave i upravljanje imovinom koje su planirane u 2023. godini, realizirane su u skladu sa propisanim zakonskim rokovima.

Upravljanje rizicima se provodilo u skladu s donesenom Strategijom upravljanja rizicima u Državnom inspektoratu te je u studenom 2023. ažuriran Registar rizika na razini Državnog inspektorata. Shodno donesenim Smjernicama za upravljanje kvalitetom u javnoj upravi („Narodne novine“, broj 65/23), a Zahtjevima za sustave upravljanja kvalitetom u tijelima javne uprave, iz svibnja 2021., odnosno Zahtjevu 2.4. Upravljanje rizicima i prilikama – u listopadu 2023. godine je donesena nova Strategija upravljanja rizicima i Uputa za provedbu procesa upravljanja rizicima u okviru koje je odobren i BPMN proces Upravljanja rizicima u Državnom inspektoratu.

Sektor za informatiku je u izvještajnom razdoblju uredno ostvario sve svoje planirane aktivnosti što je razvidno iz provedbe definiranih ključnih točaka, odnosno: uspostavljena su aplikativna rješenja koja su naslijeđena od pravnih prednika Državnog inspektorata (osam ministarstva) na DIRH CDU ICT infrastrukturi te se ista ažuriraju prvenstveno shodno izmjeni zakonske regulative, umreženo je oko 130 lokacija područnih ureda, ispostava, graničnih prijelaza, carinskih mjesta i lokacija samostalnih izvršitelja s centralnom lokacijom Državnog inspektorata (Središnji ured, Grad Zagreb), uspostavljena je mrežna i sigurnosna infrastruktura Državnog inspektorata koja omogućuje umreženu sigurnu komunikaciju svih lokacija Državnog inspektorata međusobno i s vanjskim dionicima, kontinuirano je pružana pravovremena informatička podrška u radu svim korisnicima te je provedeno uredno preventivno, adaptivno i korektivno održavanje svih sastavnih dijelova informacijskog sustava Državnog inspektorata koji uključuje hardware, software, netware, lifeware, orgware, dataware.

Osim navedenog, kroz planirane ključne točke ostvarenja, nadograđeno je aplikativno rješenje za uredsko poslovanje i digitalnu arhivu koje je usklađeno sa zakonodavnim okvirom uredskog poslovanja te su osigurane funkcionalnosti korištenja digitalnog potpisa i digitalnog pečata. Navedenim je omogućeno da podaci i predmeti uredskog poslovanja državnih službenika Državnog inspektorata budu u digitalnom obliku.

Pridržavajući se zakonodavno propisanih odredbi NIS 2 direktivom i Zakona o kibernetičkoj sigurnosti operatora ključnih usluga i davatelja digitalnih usluga („Narodne novine“, broj 64/2018) Sektor za informatiku kontinuirano inicira te provodi procese povećanja digitalne otpornosti Državnog inspektorata, među ostalim, nadograđivanjem sastavnih elementa

sigurnosnog sustava Državnog inspektorata (rješavanje filtriranja internet prometa i dr.), i to prvenstveno provođenjem testiranja otpornosti službenika Državnog inspektorata na napade elektroničkom poštom, uspostavom sustava za prikupljanje, normalizaciju i automatizirane analize sigurnosnih događaja i logova te sigurnosno-operativnog centra.

S obzirom na cilj Vlade Republike Hrvatske vezanog za predlaganje donošenja novog Zakona o kibernetičkoj sigurnosti i novih, bitno proširenih NIS2 zahtjeva kibernetičke sigurnosti na razini Europske unije, koji podrazumijevaju i podizanje spremnosti Europske unije na krize kao što je COVID-19 kriza ili utjecaj ruske agresije na Ukrajinu u pogledu kibernetičkog prostora, u nadolazećim vremenskim razdobljima će biti presudno povećati digitalnu otpornost tijela javne uprave, prevenirati kibernetičke napade i omogućiti pružanje adekvatnog odgovora na kibernetičke incidente.

U razdoblju od 1. siječnja 2023. do 31. prosinca 2023. unutarnja revizija je: izradila dva revizorska izvješća, jedno konsolidirano izvješće te je pratila provedbe preporuka iz dvije revizije prethodnih razdoblja, odnosno obavljeno je pet aktivnosti iz područja provedbe unutarnjih revizija i to: izrada konačnog izvješća iz djelokruga građevinske inspekcije (veljača 2023.), izrada izvješća iz područja veterinarske inspekcije - uzorkovanje (prosinac 2023.), izrada prijedloga konsolidiranog izvješća s Ministarstvom poljoprivrede iz područja uzorkovanja veterinarske inspekcije, praćenje provedbe preporuka iz revizije procesa izrade kataloga nezakonitih građevina, praćenje provedbe preostalih preporuka iz revizije procesa kontrole pošiljaka biljnih proizvoda koji se uvoze u područje EU te praćenje provedbe preporuka ranijih razdoblja iz revizije vezane za izradu planova inspekcijskih nadzora.

Osim aktivnosti vezanih za provođenje unutarnjih revizija, izrađeno je i Mišljenje unutarnje revizije u sklopu Izjave o fiskalnoj odgovornosti (Prilog 5.) te Izvješće o učincima preporuka unutarnjih revizija provedenih u 2022. godini. Također, izrađen je prijedlog Strateškog plana unutarnje revizije 2024.-2026. (KLASA: 042-02/23-01/4, URBROJ: 443-01-19-23-1) te prijedlog Godišnjeg plana rada Samostalne službe za unutarnju reviziju za 2024. godinu (KLASA: 042-02/23-01/5, URBROJ: 443-01-19-23-1), koje donosi čelnik institucije. Nadalje, ažuriran je registar rizika, te je izrađeno: godišnje izvješće o provedbi provedbenog programa Državnog inspektorata 2021.-2024., za 2022., Godišnje izvješće o radu Samostalne službe za unutarnju reviziju za 2023. godinu te, na zahtjev Središnje harmonizacijske jedinice Ministarstva financija, Izvješće o stalnom stručnom usavršavanju u 2023. godini.

Ključne točke ostvarenja mjere koje se odnose na Sektor za drugostupanjski upravni postupak tijekom promatranog razdoblja, a koje su utvrđene u Provedbenom programu, provode se u skladu sa predviđenom dinamikom provedbe. Sektor za drugostupanjski upravni postupak rješava o žalbama koje su izjavljene protiv rješenja inspektora tržišne inspekcije, sanitarne inspekcije, veterinarske inspekcije, poljoprivredne inspekcije, lovne inspekcije, šumarske inspekcije, fitosanitarne inspekcije, turističke inspekcije, rudarske inspekcije, inspekcije otpreme pod tlakom, elektroenergetske inspekcije, inspekcije rada, inspekcije zaštite okoliša, inspekcije zaštite prirode i vodopravne inspekcije.

Od ukupno 400 zaprimljenih žalbi u 2023. godini, riješene su 110 žalbe, i to: u području rada inspekcije rada iz područja radnih odnosa 24 žalbe, u području rada veterinarske inspekcije 20 žalbi, u području rada vodopravne inspekcije 17 žalbi, u području rada inspekcije rada iz

područja zaštite na radu 10 žalbi, u području rada tržišne inspekcije 9 žalbi, u području rada poljoprivredne inspekcije 8 žalbi, u području rada sanitarne inspekcije 8 žalbi, u području rada rudarske inspekcije 6 žalbi, u području rada turističke inspekcije 5 žalbi, te u području rada šumarske inspekcije 3 žalbe.

Pokazatelj rezultata mjere 18. „broj odbijenih žalbi u odnosu na broj riješenih žalbi %“ je u izvještajnom razdoblju ostvaren u postotku od 60,61% (ciljana vrijednost za 2023. godinu - 75%). Naime, broj riješenih žalbi kojima su poništena prvostupanjska rješenja te ih je drugostupanjsko tijelo samo riješilo u odnosu na ukupan broj riješenih žalbi iznosi 22,73 %, dok broj riješenih žalbi kojima su poništena prvostupanjska rješenja i dostavljena prvostupanjskom tijelu na ponovno rješavanje u odnosu na ukupan broj riješenih žalbi iznosi 12,73 %. Preostale žalbe (21) u odnosu na ukupan broj riješenih žalbi riješene su drugačije (koji postotak iznosi 19,09 %), kako slijedi: u 3 predmeta su žalbe odbačene (članak 114. stavak 1. ZUP-a), u 6 predmeta upravnog područja inspekcije rada – područje radnih odnosa je doneseno rješenje o ukidanju pobijanog rješenja i obustavi postupka na temelju Zakona o osiguranju radničkih tražbina, u 2 predmeta doneseno je rješenje o obustavi postupka na temelju članka 39. ZUP-a, u 7 predmeta su žalitelji odustali od izjavljene žalbe te je doneseno rješenje o obustavi postupka na temelju članka 106. stavka 4. ZUP-a, u 1 predmetu doneseno je rješenje o obustavi postupka na temelju članka 46. stavka 5. ZUP-a, dok je u 2 predmeta doneseno rješenje o obustavi izvršenja rješenja na temelju članka 146. stavka 1. točke 5. ZUP-a.

U razdoblju od 1. siječnja 2023. do 31. prosinca 2023. protiv donesenih drugostupanjskih rješenja Sektora za drugostupanjski upravni postupak (dalje u tekstu: Sektor) pokrenuta su 25 upravna spora te su u ostavljenim rokovima nadležnim prvostupanjskim sudovima dostavljeni odgovori na tužbe. U području rada tržišne inspekcije pokrenuta su 6 upravna spora, u području rada inspekcije rada iz područja radnih odnosa pokrenuto je 5 upravnih sporova, u području rada rudarske inspekcije pokrenuta su 2 upravna spora, u području rada vodopravne inspekcije pokrenuta su 2 upravna spora, u području rada turističke inspekcije pokrenuta su 2 upravna spora, u području rada veterinarske inspekcije pokrenuta su 2 upravna spora, u području sanitarne inspekcije pokrenuta su 2 upravna spora, u području rada poljoprivredne inspekcije pokrenuta su 2 upravna spora, te je u području inspekcije rada iz područja zaštite na radu i u području rada inspekcije zaštite okoliša pokrenut 1 upravni spor.

U 18 predmeta u kojima su tužitelji protiv prvostupanjskih presuda upravnih sudova izjavili žalbe Visokom upravnom sudu RH dostavljeni su odgovori na žalbe, i to u području rada tržišne inspekcije 4 odgovora na žalbu, u području rada veterinarske inspekcije 3 odgovora na žalbu, u području rada sanitarne inspekcije, inspekcije rada – područja radnih odnosa, inspekcije rada - područja zaštite na radu i rudarske inspekcije po 2 odgovora na žalbu, te u području rada turističke inspekcije, vodopravne inspekcije i poljoprivredne inspekcije po 1 odgovor na žalbu na presude.

Nadalje, u promatranom razdoblju zaprimljene su 134 presude upravnih sudova, od kojih su u 132 presuda odbijene tužbe izjavljene na drugostupanjska rješenja Sektora, dok je u 2 presude upravni sud poništio drugostupanjsko rješenje Sektora i to u upravnom području inspekcije zaštite prirode i upravnom području tržišne inspekcije (zaštite potrošača). Sektor je izjavio žalbu na 1 presudu upravnog suda (u području zaštite potrošača) te je postupak u tijeku.

U navedenom razdoblju zaprimljeno je 19 presuda Visokog upravnog suda RH, od kojih je u 17 presuda potvrđena odluka upravnih sudova kojima su odbijene tužbe izjavljene na drugostupanjska rješenja Sektora, u 1 presudi je poništena odluka upravnog suda na temelju izjavljene žalbe Sektora i potvrđeno je drugostupanjsko rješenje Sektora (u upravnom području sanitarne inspekcije), dok je u 1 presudi potvrđena odluka upravnog suda kojom je usvojen tužbeni zahtjev (u upravnom području rudarske inspekcije) te je protiv te presude Visokog upravnog suda RH podnesen zahtjev za izvanredno preispitivanje zakonitosti presude. Osim navedenog, zaprimljena je jedna presuda Vrhovnog suda RH kojom je odbijen zahtjev za izvanredno preispitivanje presude (u upravnom području sanitarne inspekcije).

Prema Nacionalnom programu reformi, ključne točke ostvarenja mjera Sektora u Provedbenom programu ulaze u kategoriju „ostale mjere“, iste su ostvarene te se kontinuirano provode u svrhu ostvarenja CSR 2.b / SDG 16.

Tablica 19. – Ostvarene vrijednosti pokazatelja rezultata mjere 18.

Pokazatelj rezultata mjere	Početna vrijednost (2020. godina)	Ciljna vrijednost 2023.	Ostvarena vrijednost pokazatelja rezultata 2023.
rezultati izjave o fiskalnoj odgovornosti (uključujući mišljenje unutarnje revizije) (uredno podnesen Prilog 1.a.)	45%	60%	60%
% digitalizacije poslovnih procesa Državnog inspektorata	40%	60%	60%
broj odbijenih žalbi u odnosu na broj riješenih žalbi (%)	74%	75%	61%

3. DOPRINOS OSTVARENJU CILJEVA JAVNIH POLITIKA

Pristupajući propisanom modelu strateškog planiranja u tijelima javne uprave i izradom prvog kratkoročnog akata strateškog planiranja - provedbenog programa u 2021. godini, sukladno svom djelokrugu rada razvidnom iz članka 3. Zakona o Državnom inspektoratu („Narodne novine“, br. 115/2018, 117/2021 i 67/2023) i donesenom Programu Vlade Republike Hrvatske za mandat 2020.-2024., Državni inspektorat svojim djelovanjem doprinosi ostvarenju sljedećih pet ciljeva Vlade Republike Hrvatske:

- CILJ 1.1. Očuvanje radnih mjesta i socijalna sigurnost
- CILJ 2.1. Gospodarski oporavak i poslovno okruženje
- CILJ 3.1. Samodostatnost u hrani i niskougljična energetska tranzicija
- CILJ 3.2. Prostorni razvoj i turizam u funkciji održivog razvoja
- CILJ 4.1. Učinkovita, transparentna i otporna država.

Najvažniji rezultati ostvareni provedbom mjera Provedbenog programa Državnog inspektorata u izvještajnom razdoblju istaknuti su kako slijedi:

CILJ 1.1. Očuvanje radnih mjesta i socijalna sigurnost

Provedbom mjere iz Provedbenog programa, u ostvarenju ovog cilja Vlade Republike Hrvatske doprinose Sektor za nadzor radnih odnosa i Sektor za praćenje i unaprjeđenje rada Državnog inspektorata.

Otkrivanjem i suzbijanjem nezakonitosti u području radnih odnosa i zaštite na radu inspekcija rada kroz provedbu sustavnih i koordiniranih inspeksijskih nadzora pridonosi ostvarivanju programskog cilja Vlade Republike Hrvatske – „Očuvanje radnih mjesta i socijalna sigurnost“.

Poseban doprinos u provedbi ciljeva Programa Vlade bio je usmjeren na sprječavanje rada „na crno“ obavljanjem inspeksijskih nadzora provedbe propisa iz područja radnih odnosa, čime se utjecalo na smanjenje broja nezakonito zaposlenih, kao i na osiguranje dostojanstvenih uvjeta rada uz maksimalnu zaštitu radnika i poduzetnika.

Zaštita na radu sastavni je dio radnog procesa i važna je za očuvanje ljudskih resursa te postizanje uspješnosti i snage svake organizacije. Odgovoran odnos i ulaganje u zaštitu na radu i razvoj, kao i razvoj kulture prevencije rizika na mjestima rada, pridonosi dobrobiti radnika, poslodavaca i društva u cjelini. Dulji ostanak radnika u svijetu rada te što manji broj prijevremenih invalidskih mirovina pridonosi i stabilnosti mirovinskog sustava. Stoga je trajno poboljšavanje sigurnosti i zaštite zdravlja na mjestima rada važno kako bi se smanjio broj ozljeda na radu, profesionalnih bolesti i gospodarskih gubitaka (zbog ozljeda, profesionalnih bolesti i bolesti u vezi s radom).

CILJ 2.1. Gospodarski oporavak i poslovno okruženje

Provedbom mjere iz Provedbenog programa, u ostvarenju ovog cilja Vlade Republike Hrvatske doprinosi Sektor za nadzor trgovine i zaštite potrošača.

Obavljanjem inspeksijskih nadzora i drugih poslova tržišne inspekcije u području trgovine, usluga i zaštite potrošača jača se provedba zakonodavstva i time pridonosi stvaranju poslovnog

okruženja u kojem se potiče pozitivna poslovna praksa trgovaca prema potrošačima, pa time i zaštita ekonomskih interesa potrošača i sigurnosti potrošača pri kupnji i korištenju neprehrambenih (tehničkih) proizvoda.

Naime, u području kontrole sigurnosti proizvoda značajnu ulogu imaju tijela nadzora nad tržištem, čija zadaća podrazumijeva onemogućavanje stavljanja na tržište i/ili raspolaganje na tržištu Republike Hrvatske proizvoda koji mogu ugroziti zdravlje ili sigurnost potrošača.

Isto tako, kako štetne posljedice za potrošače tako i za poduzetnike predstavlja neregistrirano obavljanje trgovine i pružanje usluga, svrha provedbe inspekcijskih nadzora tržišne inspekcije je i suzbijanje neregistriranog obavljanja navedenih djelatnosti čime se ujedno doprinosi pozitivnom poslovnom okruženju i gospodarskom oporavku.

U cilju daljnjeg jačanja zaštite potrošača, te legaliteta obavljanja trgovine, i uslužnih djelatnosti, tržišna inspekcija kontinuirano nastavlja s provedbom sustavnih inspekcijskih nadzora radi povećanja pravilne primjene propisa od strane nadziranih osoba u području trgovine, usluga, zaštite ekonomskih interesa potrošača i sigurnosti neprehrambenih proizvoda.

CILJ 3.1. Samodostatnost u hrani i niskouglična energetska tranzicija

Provedbom mjera iz Provedbenog programa, u ostvarenju ovog cilja Vlade Republike Hrvatske doprinosi Sektor za veterinarski nadzor i nadzor sigurnosti hrane, Sektor za nadzor poljoprivrede i fitosanitarni nadzor, Sektor za nadzor u šumarstvu i lovstvu, Sektor za nadzor zaštite okoliša, zaštite prirode i vodopravni nadzor (inspekcija zaštite okoliša i vodopravna inspekcija) Državnog inspektorata.

Doprinos u provedbi Cilja 3.1. iz Programa Vlade Republike Hrvatske u dijelu veterinarske inspekcije usmjeren je na uspostavu učinkovitog sustava provedbe službenih kontrola, sustava financiranja službenih kontrola, upravljanja krizom u području sigurnosti hrane i hrane za životinje, upravljanjem i organizacijom RASFF sustava, osiguravanjem pravilnog korištenja TRACES NT sustava u prometu životinja i roba kod uvoza u Republiku Hrvatsku kao i prometa životinja između država članica EU.

Financiranje i kontrola financiranja službenih kontrola provodi se temeljem Pravilnika o pristojbama i naknadama za financiranje provedbe službenih kontrola i drugih službenih aktivnosti („Narodne novine“, broj 123/22, 38/23), a kontinuiranom provedbom Planova službenih kontrola kao i neplaniranih inspekcijskih nadzora osigurano je provođenje propisanih preventivnih mjera u sustavu sigurnosti hrane u svim fazama proizvodnje i prometa.

U suradnji s drugim tijelima državne uprave trajno se pridonosi i zalaže za ostvarivanje učinkovite zaštite potrošača kroz plasiranje sigurnih proizvoda na tržište kako Republike Hrvatske tako i Europske unije. Od ukupno 11.768 planiranih službenih kontrola, izvršeno je 6.573 službenih kontrola odnosno 56% od planiranog. Navedeni postotak ostvarenja je uzročno povezan s neplaniranim situacijama vezanim za izbijanje osobito opasne zarazne bolesti afričke svinjske kuge. Naime, od lipnja 2023. godine svi su veterinarski inspektori sudjelovali u provedbi mjera za suzbijanje širenja afričke svinjske kuge koja se prvotno pojavila kod držanih svinja na području Vukovarsko – srijemske županije, a kasnije i na području Osječko - baranjske županije sve uz granicu s Vukovarsko – srijemskom županijom. Veterinarska

inspekcija je ukupno od dana izbijanja zaraze na području tri zahvaćene županije provela 2.126 službenih kontrola na samim objektima izbijanja zaraze, odnosno uklanjanja svinja s objekata koji ne udovoljavaju uvjetima biosigurnosti.

Prema planu aktivnosti veterinarske inspekcije za 2023. godinu, u prvoj polovici 2023. godine je provedeno 109 inspekcijskih nadzora objekata za držanje svinja na području cijele Republike Hrvatske gdje se, između ostalog, provjeravala i biosigurnost, te su u 14 inspekcijskih nadzora utvrđene nesukladnosti.

Ujedno, tijekom izbijanja bolesti afričke svinjske kuge veterinarska inspekcija je provodila dodatne nadzore po prijavama na objektima koji su bili epidemiološki povezani s pozitivnim objektima. Na navedenim objektima, osim nadzora provodio se i klinički pregled te uzorkovanje krvi prema unaprijed određenoj prevalenciji, dok su se u objektima za preradu mesa provodili pojačani inspekcijski nadzori u odnosu na sljedivost proizvoda koji su proizvedeni prije izbijanja bolesti, a kako bi se takvi proizvodi maknuli s tržišta.

Provodili su se i pojačani nadzori lovoovlaštenika vezano za pronalaženje lešina uginulih životinja, kao i pojačanog sanitarnog odstrela i provođenje biosigurnosnih mjera u lovištu, te se s policijskim službenicima svakodnevno provodio pojačani nadzor osobnih prijevoznih sredstava radi sprječavanja širenja bolesti mesom svinja i proizvodima od mesa svinja u osobnoj prtljazi putnika.

Nadalje, zbog požara koji je krajem 2023. godine izbio u objektu za gospodarenje otpadom u Osijeku, inspekcije Državnog inspektorata (poljoprivredna, sanitarna i veterinarska) su, u svrhu utvrđivanja eventualnih štetnih utjecaja na hranu za životinje i ljude u primarnoj proizvodnji, provodile uzorkovanje. Veterinarska inspekcija je provodila kontinuirana uzorkovanja četiri tjedna od početka požara te je ukupno uzeto 30 uzoraka (10 uzoraka hrane za životinje, 10 uzoraka jaja i 10 uzoraka mlijeka), od kojih je u samo jednom uzorku jaja utvrđena količina zbroja dioksina i DL- PCB-a iznad propisane najveće dopuštene količine.

Vezano za nastali požar u tvrtki za gospodarenje otpadom, u svrhu visoke razine zaštite potrošača i pravodobnog poduzimanja prikladnih mjera, Državni inspektorat je od nadležnog tijela za procjenu rizika zatražio preliminarnu procjenu rizika na temelju rezultata uzoraka kao i cjelovito znanstveno mišljenje o rizicima za zdravlje životinja i ljudi od kemijskih opasnosti u hrani. Prema zaključku preliminarne procjene rizika nije utvrđen rizik za zdravlje potrošača pri konzumaciji analiziranih vrsta hrane.

Iz navedenog, vidljivo je da je realizacija Cilja 3.1. moguća i ostvarenjem planiranih inspekcijskih nadzora kroz osiguranje optimalnog broja veterinarskih inspektora koji će kontinuiranom provedbom inspekcijskih nadzora omogućiti sigurnost potrošača i održavanje zdravlja životinja, što svakako doprinosi i povećanju konkurentnosti na tržištu.

Tijekom 2023. godine, granična veterinarska inspektora je na sedam graničnih kontrolnih postaja (GKP) obavila 18.265 službenih kontrola, a u okviru istih je provedena verifikacija usklađenosti životinja i roba životinjskog podrijetla koje podliježu službenim kontrolama na GKP sa zakonodavstvom Europske unije o poljoprivredno-prehrambenom lancu.

Obavljanje inspekcijskih nadzora i drugih poslova poljoprivredne inspekcije u području poljoprivrede, stočarstva, kvalitete hrane i vinarstva doprinosi pozitivnom utjecaju primjene

mjera na ukupnu emisiju stakleničkih plinova u sektoru poljoprivrede, a što se očituje kroz izravno smanjenje emisija metana i didušikovih spojeva.

Mjere korištene za ostvarivanje navedenih ciljeva samodostatnosti u hrani i niskougljične energetske tranzicije uključuju promjenu u ishrani goveda i svinja te sastavu hrane za životinje, anaerobnu digestiju (silaze i obnovljive ligno-celulozne sirovine, organskih nusproizvoda prehrambene industrije i klaonica, biorazgradive frakcije čvrstog komunalnog otpada te mikrobnog biomase).

Nadalje, navedenim ciljevima doprinosi se i proizvodnjom bioplina za proizvodnju električne i toplinske energije i goriva za motore s unutarnjim izgaranjem, unapređenjem objekata ili nastambi kao i sustavom gospodarenja gnojivom, unapređenjem aplikacije gnojiva, izgradnjom hidromelioracijskih zahvata, poticanjem razvoja „precizne poljoprivrede“ koja se temelji na razvijenim GIS i GPS tehnologijama te uvođenjem novih kultivara, sorti i vrsta u proizvodnju hrane.

Sve aktivnosti koje provodi poljoprivredna inspekcija doprinose sigurnosti i održivosti poljoprivredne proizvodnje u cjelini, kako i njenih specifičnih sastavnica, doprinoseći time osiguravanju dostupnosti kvalitetne i nutritivno bogate hrane hrvatskim potrošačima, te se posljedično uvelike doprinosi cilju ostvarenja samodostatnosti u proizvodnji hrane.

Za osiguravanje nesmetanog protoka bilja, biljnih proizvoda i drugih predmeta u međunarodnoj trgovini preko granica Republike Hrvatske za cijelu Europsku uniju nadležna je fitosanitarna inspekcija koja učinkovitim obavljanjem službenih kontrola, uključujući i suradnju s trećim zemljama, osiguravajući time usklađenost reguliranog bilja, biljnih proizvoda i drugih predmeta sa zahtjevima europskog tržišta - osigurava zdravlje bilja, sigurnost i održivost poljoprivredne proizvodnje, primarne proizvodnje hrane te prirodnog okoliša.

Izmjene u međunarodnim tokovima roba, globalni problemi poput klimatskih promjena, ratnih zbivanja i slično uvelike utječu na kretanje roba, pa i onih fitosanitarnih, povećavajući na taj način rizik od introdukcije novih štetnih organizama koji mogu ostaviti traga ne samo na ekosustavima u koje dospijevaju, već vrlo često imaju i izrazit negativan utjecaj na samu poljoprivrednu proizvodnju nanoseći joj potencijalno izravne, neizravne, ali i ekonomske štete.

Klimatske promjene, posebno u vidu globalnog zagrijavanja te izmjena u ritmu i intenzitetu oborina doprinose sve većoj mogućnosti udomaćenja štetnih organizama, donedavno karakterističnih za krajeve toplijih klima, a produljenje vegetacije omogućava razvoj više generacija štetnih organizama što je izazov s kojim se potrebno nositi u budućnosti, a s istim su se u provedbi mjere „Sprječavanje unošenja i širenja organizama štetnih za bilje izricanjem fitosanitarnih mjera i njihovim izvršenjem“ nosili u 2023. godini fitosanitarni inspektori.

Poštivanje propisa koji uređuju gospodarenje šumama i šumskim zemljištem kao i gospodarenje divljači i njezinim dijelovima imaju svrhu osigurati gospodarenje šumom i divljači u skladu s načelima održivog gospodarenja, odnosno na zakonodavno propisan način i uvažavajući zadane smjernice te utjecaj biotskih i abiotskih čimbenika na gospodarenje.

Na taj način se osigurava održivost šuma u svim njezinim dobnim stadijima te se tako omogućuje skladištenje stakleničkih plinova u šumama, kao i održivost prirodnog sklada između divljači i staništa kroz unaprjeđivanje vitalnosti populacije divljači, proizvodnu

sposobnost staništa i biološku raznolikost. Sadašnje stanje ukazuje da je potrebno i dalje nastaviti s aktivnostima pojačanog nadzora provedbe propisa iz područja gospodarenja šumom, šumskim zemljištem i divljači.

Tako se tijekom izvještajnog razdoblja, daljnjom planskom organizacijom radnih aktivnosti i kontinuiranom provedbom inspekcijskih nadzora šumarske i lovne inspekcije, te provedbom zajedničkih inspekcijskih nadzora s drugim inspekcijama Državnog inspektorata i zajedničkim akcijskim nadzorima s djelatnicima Ministarstva unutarnjih poslova (MUP), pridonosilo svakako očuvanju i poboljšanju bioraznolikosti te održivom upravljanju ekosustavima i prirodnim dobrima na prostornom teritoriju Republike Hrvatske.

Kontinuiranom provedbom zajedničkih odnosno koordiniranih inspekcijskih nadzora operatera postrojenja koji su obveznici ishođenja okolišne dozvole, a koji obavljanjem djelatnosti mogu višestruko opteretiti sastavnice okoliša ispuštajući emisije onečišćujućih tvari u zrak, vode i tlo, kao i područja postrojenja koja na lokacijama skladište opasne tvari u količinama koje mogu uzrokovati nesreće većih razmjera („Seveso postrojenja“), inspektori zaštite okoliša i drugi inspektori nadležni za pojedine sastavnice okoliša, na učinkovit i proaktivan način te procesuiranjem utvrđenih nezakonitosti značajno utječu na sprečavanje i smanjenje industrijskog onečišćenja na okoliš.

Učinkovitim i pravovremenim obavljanjem inspekcijskih nadzora u području zaštite zraka, zaštite ozonskog sloja i klimatskih aktivnosti, inspektori zaštite okoliša uz primjenu proaktivnog pristupa ali i procesuiranjem utvrđenih nezakonitosti, doprinose smanjivanju emisija onečišćujućih tvari u zrak, tvari koje oštećuju ozonski sloj i emisija stakleničkih plinova te tako djeluju na poboljšanje kvalitete zraka, ozonskog sloja i ublažavanje klimatskih promjena, što doprinosi zelenoj tranziciji.

Primjenom učinkovitog, proaktivnog pristupa i pravovremenim obavljanjem inspekcijskih nadzora u području gospodarenja otpadom ali i procesuiranjem utvrđenih nezakonitosti inspektori zaštite okoliša doprinose smanjivanju nastanka otpada, povećanju recikliranja otpada i smanjivanju odlaganja otpada, te tako doprinose zelenoj tranziciji.

Prema rezultatima vodopravne inspekcije u izvještajnom razdoblju razvidno je da su postignuti ciljevi i aktivnosti mjere 10. „Postizanje i očuvanje dobrog stanja voda“ sukladno planiranim aktivnostima i realizacijom ključnih točaka vodopravne inspekcije za 2023. godinu. Provedbom učinkovitih inspekcijskih nadzora vodopravne inspekcije, koordiniranih nadzora te zajedničkih akcija u kojima sudjeluju vodopravni inspektori – doprinosi se podizanju svijesti i odgovornosti nadziranih pravnih i fizičkih osoba u primjeni propisa iz područja vodnoga gospodarstva. Brzo i učinkovito djelovanje vodopravne inspekcije u slučaju iznenadnih i izvanrednih onečišćenja voda rezultiralo je očuvanjem voda, vodnog režima i vodnog okoliša. Provedbom inspekcijskih nadzora nad isporučiteljima vodnih usluga unutar Programa aktivnosti u provedbi posebnih mjera zaštite od požara od interesa za Republiku Hrvatsku u 2023. godini provjerena je ispravnost sustava za dobavu vode i prostora za zahvat i crpljenje vode za potrebe zaštite od požara što je od velikog značaja za zaštitu od požara u Republici Hrvatskoj.

CILJ 3.2. Prostorni razvoj i turizam u funkciji održivog razvoja

Provedbom mjera iz Provedbenog programa, u ostvarenju ovog cilja Vlade Republike Hrvatske doprinosi: Sektor za nadzor zaštite okoliša, zaštite prirode i vodopravni nadzor (inspekcija zaštite prirode), Sektor za nadzor u turizmu i ugostiteljstvu i Sektor za nadzor građenja Državnog inspektorata.

Održivo korištenje prirodnih dobara je korištenje prirodnih dobara na način da se održava njihov potencijal kako bi se udovoljilo potrebama da ispune, sada i u budućnosti, odgovarajuće ekološke, gospodarske i socijalne funkcije na lokalnim, nacionalnim i globalnim razinama.

Cilj je inspekcijskim nadzorima smanjiti direktne pritiske na prirodu i poticati održivo korištenje prirodnih dobara, odnosno održivost razvoja i očuvanje zaštićenih dijelova prirode Republike Hrvatske pospješuje se provođenjem učinkovitih inspekcijskih nadzora inspektora zaštite prirode.

Turistička inspekcija kroz provedbu kontinuiranih, sustavnih i koordiniranih inspekcijskih nadzora u području turizma i ugostiteljstva trajno pridonosi razvoju održivog turizma u Republici Hrvatskoj. Naime, Hrvatski sabor je na sjednici 16. prosinca 2022. donio Strategiju razvoja održivog turizma do 2030. godine, koji je najvažniji strateški dokument hrvatskog turizma, a objavljena je 4. siječnja 2023. godine u „Narodnim novinama“, broj: 2/23. Obavljanjem inspekcijskih nadzora i drugih poslova turističke inspekcije u području ugostiteljstva, pružanju usluga u turizmu i turističke pristojbe, jača se provedba zakonodavstva i time pridonosi stvaranju okruženja u kojem se potiče unaprjeđenje strukture i kvalitete smještajnih kapaciteta, a sve u cilju pozicioniranja Republike Hrvatske kao vodeće turističke zemlje svijeta. Također, osigurava se primjena propisane kvalitete turističkih i ugostiteljskih usluga što posljedično utječe na uspješnost Hrvatske kao cjelogodišnje autentične destinacije održivog turizma.

Jednako tako, turistički inspektori svojim djelovanjem pridonose suzbijanju nelojalne konkurencije, a koja je, između ostalog, na tržištu prisutna zbog neregistriranog obavljanja ugostiteljske djelatnosti, neregistriranog pružanja ugostiteljskih usluga i neregistriranog pružanja usluga u turizmu.

Provedbom mjere 13. građevinska inspekcija utječe na stanje u prostoru na razini cijele Hrvatske, posebno postupanjem u zaštićenim i izvan-građevinskim područjima te pridonosi cilju 4.2. Očuvanost integriteta prostora utvrđenog Strategijom prostornog razvoja Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 106/2017). Bitno je pri tome naglasiti da javne politike urbanog razvoja i prostornog planiranja vrednuju zaštićeni prostor kao jedan od najvažnijih resursa države, čije očuvanje od devastacije prouzročene nezakonitim građenjem ima veliki značaj za društvo u cjelini.

Osim navedenog, poslovima uklanjanja potresima uništenih zgrada, doprinosi se provedbi mjera Plana oporavka i otpornosti 2021.-2026. (NPOO) odnosno djelotvornijim procesima obnove i revitalizacije potresom pogođenih područja.

CILJ 4.1. Učinkovita, transparentna i otporna država

Provedbom mjera iz Provedbenog programa, u ostvarenju ovog cilja Vlade Republike Hrvatske doprinosi Sektor sanitarne inspekcije, Sektor za nadzor rudarstva, energetike i opreme pod tlakom, Sektor za ljudske potencijale, pravne poslove i uredsko poslovanje, Sektor za proračun i računovodstvene poslove, Sektor za nabavu, strateško planiranje i upravljanje imovinom, Sektor za informatiku, Sektor za unutarnji i kontrolno-instruktivni nadzor, Sektor za drugostupanjski upravni postupak te Samostalna služba za unutarnju reviziju Državnog inspektorata.

Redovitom provedbom inspeksijskih nadzora na temelju procjene rizika i drugih poslova sanitarne inspekcije u području: sigurnosti hrane, zdravstvene ispravnosti predmeta opće uporabe i vode za ljudsku potrošnju, stavljanja na tržište kemikalija i biocida, zaštite od buke i zračenja te zaštite pučanstva od zaraznih bolesti - jača se provedba zakonodavstva i time pridonosi poslovanju u okruženju koje osigurava slobodu kretanja robe uz visoku razinu zaštite zdravlja potrošača, a aktivnostima Državnog inspektorata u sustavima žurnog uzbunjivanja RASFF (za hranu) i RAPEX (za predmete opće uporabe) značajno se pridonosi transparentnosti u provedbi redovnih aktivnosti.

Održavanje propisanih standarda u području rudarstva, energetike i opreme pod tlakom, moguće je učinkovitim provođenjem inspeksijskih nadzora rudarskih inspektora, elektroenergetskih inspektora i inspektora opreme pod tlakom s ciljem dosljedne primjene zakonskih i podzakonskih odredbi u području istraživanja i eksploatacije mineralnih sirovina, elektroenergetike, naftnog rudarstva, toplinarstva i plinarstva i području kojim se uređuje uporaba opreme pod tlakom, a uz osiguravanje optimalnog broja inspektora.

S ciljem unaprijeđena postupanja svih inspekcija Državnog inspektorata i doprinosu pravne sigurnosti građana Republike Hrvatske, nakon više provedenih analiza stanja u dijelu zakonodavne usklađenosti s izmjenama i dopunama propisa iz djelokruga rada Državnog inspektorata kao i potrebe za boljom organizacijom poslova inspekcija Državnog inspektorata, uređene su i usklađene postojeće odredbe Zakona o Državnom inspektoratu („Narodne novine“, broj 115/2018, 117/2021) donošenjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Državnom inspektoratu („Narodne novine“, broj 67/23).

Naime, stupanjem na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Državnom inspektoratu obavljanje inspeksijskih poslova u području toplinarstva i plinarstva prešlo je u nadležnost inspekcije opreme pod tlakom, čime je nakon dugotrajno neostvarenog zapošljavanja, odnosno popunjavanja upražnjenih radnih mjesta energetskih inspektora za navedeno upravo područje - zakonodavno omogućena provedba inspeksijskih nadzora u okviru proširenih poslova i zadaća druge inspekcije Državnog inspektorata.

Osim navedenih izmjena u području toplinarstva i plinarstva, poslovi inspekcije gospodarenja otrovnim kemikalijama pripojeni su poslovima sanitarne inspekcije, dok su poslovi energetske inspekcije u području naftnog rudarstva pripojeni poslovima rudarske inspekcije.

Stupanje na snagu navedenog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Državnom inspektoratu omogućilo je donošenje Pravilnika o polaganju stručnog ispita za inspektora Državnog inspektorata koji će se doprinijet višoj razini profesionalne orijentacije, odnosno

poboljšanju učinkovitosti rada inspektora Državnog inspektorata, ali i percepciji građana i ostalih dionika o upravnim područjima iz nadležnosti pojedine inspekcije te važnosti i značaju pojedine inspekcije za pravnu stabilnost upravnih područja iz djelokruga Državnog inspektorata.

Obavljanjem financijsko-knjigovodstvenih i drugih poslova Sektora za proračun i računovodstvene poslove obavlja se uredna provedba zakonodavstva i time pridonosi stvaranju okruženja u kojem se potiče pozitivna poslovna praksa. Kroz zakonodavno uredan i transparentan rad uz dostupnost financijsko-knjigovodstvenih podataka na internet stranicama ovog tijela državne uprave (www.dirh.hr) upoznaje se zainteresiranu javnost s poslovanjem Državnog inspektorata i tome dodatno jača povjerenje građana Republike Hrvatske, kao i šire svih dionika u poslovanju.

Aktivnosti Sektora za nabavu, strateško planiranje i upravljanje imovinom u sastavu su tri potporne mjere iz Provedbenog programa: „Djelotvorno upravljanje resursima te odnosima s partnerima i korisnicima usluga“, „Zakonito, djelotvorno i učinkovito planiranje i upravljanje promjenama“ i „Djelotvorno upravljanje ljudskim resursima“, čijom se urednom realizacijom zakonodavno propisanih obveza Državnog inspektorata (kao tijela javne uprave – državne upravne organizacije) nedvojbeno doprinosi učinkovitosti poslovnih procesa (mapiranjem poslovnih procesa kroz aktivno uključivanje djelatnika Državnog inspektorata u edukacijske programe za uvođenje kvalitete u provedbu svakodnevnih aktivnosti), transparentnosti rada javne uprave (objavom planova i izvješća o radu i provedbi) i otpornosti na sve vanjske i unutarnje rizike poslovanja (kroz upravljanje rizicima u skladu sa Zahtjevima za sustave upravljanja kvalitetom u tijelima javne uprave).

Aktivnim sudjelovanjem i suradnjom državnih službenika i namještenika u provođenju mjera zaštite na radu i zaštite od požara pri pohađanju edukacija i osposobljavanja iz područja zaštite na radu i zaštite od požara kao i odazivanjem službenika na organizirane pozive za provedbu kontrole vida te zdravstvene preglede utvrđivanja zdravstvene sposobnosti za obavljanje poslova s posebnim uvjetima rada kod specijaliste medicine rada, korištenjem propisane osobne zaštitne opreme, postupanjem u skladu s provedbenim propisima iz područja zaštite na radu i zaštite od požara te odgovornim odnosom državnih službenika i namještenika prilikom obavljanja poslova uz pridržavanje propisanih mjera zaštite na radu i zaštite od požara rezultira podizanjem svijesti o značaju zaštite na radu i zaštite od požara s ciljem sprječavanja ozljeda na radu, profesionalnih bolesti i bolesti u vezi s radom.

Nadalje, kontinuirano ulaganje u zaštitu na radu i zaštitu od požara te prilagođavanje novim tehnologijama zaštite na radu i zaštite od požara, kao sastavnim dijelom radnog proces, doprinosi se sigurnijem i zdravijem radnom okruženju.

Sukladno Strategiji digitalne Hrvatske za razdoblje do 2032. godine („Narodne novine“, broj 2/2023), a Strateškom cilju 2. Digitalizirana javna uprava i prioritetnom području provedbe javnih politika, 2.2. Nadogradnja državne informacijske infrastrukture i naprednih softverskih rješenja, u 2023. godini nastavljen je nadogradnja implementiranog informacijskog sustava jedinstvenog uredskog poslovanja Inspektorata (e-GOP), kako bi sadržajno i funkcionalno bio sukladan propisanim obvezama iz Uredbe o uredskom poslovanju (»Narodne novine«, broj 75/21.) i u skladu s propisanim Tehničkim specifikacijama informacijskog sustava

elektroničkog uredskog poslovanja (ver.3.0.) te je tako uspostavljen modul za e-Potpisivanje i e-Pečatiranje čime će biti omogućeno elektroničko potpisivanje i pečatiranje elektroničkih sadržaja.

Shodno digitalizaciji poslovnih procesa Državnog inspektorata, proširena komunikacija s građanima u pogledu komunikacije o javnim uslugama za mogućnost ostvarivanja prava korisnika na podnošenje elektroničkog podneska putem sustava e-Građani (e-Podnesak „Podnošenje prijava nepravilnosti“, <https://epodnesak.dirh.hr/>).

Donošenjem rješenja po prigovorima građana podnesenih temeljem čl.122. Zakona o općem upravnom postupku te pisanim obavještanjem podnositelja predstavki Državni inspektorat kao tijelo državne uprave aktivno sudjeluje u ostvarenju cilja – učinkovite, transparentne i otporne države. Građanin kojemu je rješenjem glavnog državnog inspektora jasno obrazloženo iz kojih razloga i temeljem kojih propisa je njegov prigovor prihvaćen ili odbijen - na vrlo jasan način može percipirati Državni inspektorat kao učinkovito i transparentno tijelo državne uprave.

Relativno nizak postotak utvrđenih većih nepravilnosti u provedenim kontrolno-instruktivnim nadzorima pokazuje napredak u zakonitosti postupanja inspektora u provođenju inspeksijskog postupka. Izrazito uspješan rezultat zastupanja pred upravnim sudovima je zajednički uspjeh ispravnog postupanja inspektora, Sektora za drugostupanjski upravni postupak i Sektora za unutarnji i kontrolno-instruktivni nadzor (koji provodi instrukcije i edukacije inspektora u pojedinačnim pitanjima pravilne primjene prekršajnog i upravnog postupka). Uočeno je, što je iznimno pozitivan rezultat rada Sektora za unutarnji i kontrolno-instruktivni nadzor u 2023. godini, da je u odnosu na prethodan razdoblja značajno porasla razina postupanja inspektora u postupku kontrole izvršenja rješenja i nastavno tome provođenja izvršnog postupka. Slijedom navedenog, razvidno je kako su ove aktivnosti od iznimne važnosti u kontinuiranom zajedničkom pristupu ostvarenja cilja, odnosno jačanju učinkovite, transparentne i otporne države.

Sektor za drugostupanjski upravni postupak sudjeluje u ostvarenju ovog cilja kroz provedbu Mjere 18: Djelotvorno upravljanje resursima te odnosima s partnerima i korisnicima usluga. Kontinuirano ostvarenje cilja provodi se odlučivanjem (rješavanjem) o žalbama protiv upravnih akata inspektora Državnog inspektorata, davanja pravovremenih odgovora na tužbe povodom pokrenutih upravnih sporova protiv rješenja Sektora, davanja odgovora na žalbe protiv presuda upravnih sudova te pravovremenog izjavljivanja redovitih i izvanrednih pravnih lijekova protiv presuda upravnih sudova. Kroz rad Sektora građanima (partnerima i korisnicima usluga) se jamči njihovo ustavno pravo na načelo traženja istine.

Samostalna služba za unutarnju reviziju sudjeluje u ostvarenju cilja 4.1. kroz mjeru 18. „Djelotvorno upravljanje resursima te odnosima s partnerima i korisnicima usluga“ obavljanjem revizijskih i savjetodavnih aktivnosti. Unutarnja revizija procjenjuje sustav unutarnjih kontrola u Državnom inspektoratu, omogućuje neovisno i objektivno stručno mišljenje te daje savjete za unapređenje poslovanja tijela državne uprave što svakako doprinosi sigurnosti odgovorne osobe institucije da je provedba upravljačkih i kontrolnih mehanizama odgovarajuća, ekonomična i dosljedna u odnosu na općepriznate standarde i nacionalno zakonodavstvo.

Kvalitetnim i neovisnim obavljanjem poslova unutarnje revizije pruža se objektivna i stručna potpora ostvarenju misije Državnog inspektorata kroz davanje preporuka za poboljšanje sustava unutarnjih kontrola i upravljanja rizicima, što svakako doprinosi u jačanju učinkovitosti rada Državnog inspektorata - a posljedično i učinkovitosti rada državne uprave.

4. Prilog

U prilogu se daje tablični prikaz Godišnjeg izvješća o provedbi Provedbenog programa Državnog inspektorata 2021.-2024. za 2023. godinu u xlsx. formatu (Prilog 1.).

